

Provinciale Staten

Clustercode	WL	Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	DOC-00935452	Maastricht	8 juni 2026
Bijlage(n)	1	Verzonden	8 juni 2026

Onderwerp

GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Geachte Staten,

Bijgevoegd bieden wij u ter vaststelling het **GEWIJZIGD** Statenvoorstel '*Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed*' aan.

Met dit **GEWIJZIGD** Statenvoorstel wordt invulling gegeven aan de tijdens de vergadering van de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 22 mei 2026 gedane toezeggingen 9847 en 9846.

Ten aanzien van toezegging 9847:

- sub 1: is de onderbouwing van de bevoegdheidsgrondslag in relatie tot de Financiële verordening en de Provinciewet verduidelijkt (pagina 3, onderdeel *Bevoegdheid*);
- sub 2: is nader toegelicht wat wordt verstaan onder de bestedingscategorieën binnen het financieringsinstrument (pagina 8, laatste alinea).

Ten aanzien van toezegging 9846:

- is de maatregelenlijst toegevoegd als bijlage 4 bij dit gewijzigde Statenvoorstel.

De behandeling van het gewijzigde Statenvoorstel is voorzien tijdens de vergadering van Provinciale Staten van 18 en 19 juni 2026, ten behoeve van het kenbaar maken van wensen en bedenkingen.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Statenvoorstel

Wonen en Leefomgeving

Onderwerp GEWIJZIGD Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed
G-nummer G-26-016

Onderwerp

GEWIJZIGD Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Samenvatting

Maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen, stichtingen en maatschappelijke voorzieningen, vervullen een essentiële rol in de dorpen, kernen en gemeenten van Limburg. Zij dragen bij aan leefbaarheid, sociale cohesie en maatschappelijke activiteiten. Veel van deze organisaties beschikken echter over beperkte financiële buffers en kunnen nauwelijks zekerheden bieden. Dit beperkt hun toegang tot reguliere financiering en bemoeilijkt noodzakelijke investeringen in de verduurzaming van hun vastgoed, zoals isolatie, energieopwekking en -opslag. Tegelijkertijd zorgen de huidige geopolitieke spanningen voor stijgende energieprijzen, waardoor het verlagen van energielasten voor deze organisaties steeds urgenter wordt. Hierdoor blijven belangrijke maatschappelijke gebouwen vaak verouderd en energie-intensief, wat hun continuïteit en maatschappelijke functie onder druk zet. Om deze investeringsbelemmeringen weg te nemen, wordt voorgesteld een provinciaal fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in te richten.

Voorstel

Voorgesteld wordt een fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in te richten. Het fonds wordt opgebouwd uit een Rijksbijdrage van €1,4 miljoen op grond van de rijksregeling *Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed* en een provinciale cofinanciering van € 4,2 miljoen.

Via dit revolverende fonds kunnen maatschappelijke organisaties laagdrempelige leningen ontvangen voor het treffen van verduurzamingsmaatregelen aan hun gebouwen. Hierdoor worden investeringsdrempels verlaagd en kunnen organisaties hun middelen optimaal inzetten voor hun maatschappelijke doelstellingen.

Middels dit voorstel wordt aan Provinciale Staten gevraagd in te stemmen met de inrichting van het fonds en het beschikbaar stellen van de provinciale middelen als cofinanciering;

1. Uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het aangaan van een financieringsrelatie met SVn, in het kader van het Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;
2. In te stemmen met:
 - a) Een bedrag van € 4,2 mln. beschikbaar te stellen aan SVn als financiering voor het inrichten van een fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;
 - b) Het storten van € 400.000 in de risicoreserve Financieel Instrumentarium Sturing in Samenwerking ten laste van bestaande budgetten binnen Programma 4 Nieuwe Energie en leefmilieu;
3. De 13^e begrotingswijziging vast te stellen;
4. Bijgevoegde verordening ten behoeve van het fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed vast te stellen;
5. Gedeputeerde Staten te mandateren om, binnen de kaders van dit Statenvoorstel en conform Sturing in Samenwerking 3.0/4.0, de juridische documentatie ten behoeve van de start van Fonds laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed te finaliseren, met dien verstande dat wezenlijke afwijkingen van de door Provinciale Staten vastgestelde kaders opnieuw ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Aanleiding en bestuurlijke context

Maatschappelijke organisaties in Limburg ervaren structurele belemmeringen bij het financieren van verduurzaming van hun vastgoed, met name door beperkte financiële buffers en toegang tot krediet. Tegelijkertijd neemt de urgentie toe door stijgende energiekosten en nationale en Europese verduurzamingsverplichtingen. Met de introductie van de rijksregeling *Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed* ontstaat voor provincies de mogelijkheid om met behulp van een regionaal financieringsinstrument op te zetten.

Dit voorstel vormt een vervolgstap op de bestaande inzet via het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed ([Limburg Bespaart.nl](https://www.limburgbespaart.nl)), waarin organisaties al worden ondersteund met advies maar nog geen of slechts beperkt toegang hebben tot financiering. Daarnaast sluit het aan bij de bestuurlijke ambities van het huidige beleidskader '*Nieuwe energie en een schoon leefmilieu*'. Besluitvorming is nu nodig om de beschikbare Rijksbijdrage voor Limburg veilig te stellen en regionaal in te zetten.

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn op grond van artikel 8 van de Financiële verordening bevoegd tot het uitoefenen van bestuur en toezicht op het beheer van middelen en rechten van de Provincie Limburg, waaronder het beschikbaar stellen en inzetten van provinciale middelen.

Voorliggende financieringsconstructie heeft betrekking op de inzet van provinciale middelen als cofinanciering van een revolverend financieringsinstrument voor maatschappelijk vastgoed, in combinatie met een Rijksbijdrage vanuit de regeling *Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed*. De beoogde financieringsrelatie met SVn vloeit voort uit deze rijksregeling, waarin SVn door het Rijk is aangewezen als uitvoerende partij voor het beheer en de uitvoering van het instrument. Om die reden worden Provinciale Staten, overeenkomstig artikel 9 van de Financiële verordening, in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van deze financieringsrelatie met SVn.

Beoogd resultaat

Met dit voorstel zet de Provincie Limburg een fonds in om de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed te versnellen. Het fonds wordt ingericht als financieringsinstrument en richt zich nadrukkelijk op maatschappelijke organisaties die momenteel onvoldoende toegang hebben tot reguliere financiering. Tegelijkertijd gaat het om investeringen in verduurzamingsmaatregelen die maatschappelijk wenselijk en vanuit oogpunt van toekomstbestendigheid noodzakelijk zijn.

Het fonds vormt een logische aansluiting en vervolgstap bij deelname aan het provinciale *Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed*. Door de koppeling met dit programma kunnen deelnemers effectief van advies naar uitvoering worden geholpen, waardoor de kans op daadwerkelijke realisatie van energiebesparende maatregelen aanzienlijk toeneemt. Hiermee wordt de conversie van beleidsadviezen naar concrete investeringen substantieel verhoogd, wat tevens bijdraagt aan de conversie voor het aantal ontzorgde maatschappelijke vastgoed eigenaren. Conform de Doelenboom van het beleidskader 'Nieuwe energie en een schoon leefmilieu' geldt: *"In 2027 zijn via de SPUK maatschappelijk vastgoed 201 eigenaren ontzorgd"*, waarvoor nog ongeveer 70 deelnemers nodig zijn om de doelstelling te behalen.

Door de inzet van rijksmiddelen in combinatie met provinciale cofinanciering wordt een fonds ingericht dat zowel directe resultaten (output) als bredere maatschappelijke effecten (outcome) realiseert. Output omvat bijvoorbeeld het aantal verstrekte leningen en het aantal maatschappelijke gebouwen dat wordt verduurzaamd. De outcome betreft de structurele energiebesparing, CO₂-reductie, kostenbesparing voor organisaties en het versterken van de maatschappelijke infrastructuur in Limburg.

Onderstaande tabel geeft een integraal overzicht van de te verwachten resultaten:

Wat levert dit voorstel Limburg op?

Wat levert het op?	Voor wie?	Waarom relevant voor Limburg?
Revolverend verduurzamingsfonds van circa € 5,6 miljoen	Maatschappelijke organisaties (sportverenigingen, dorpshuizen, cultuur- en zorginstellingen)	Rijksmiddelen worden aan Limburg toegekend en gecombineerd met de inbreng van provinciale cofinanciering als lening voor langdurige inzet
Toegang tot laagdrempelige financiering	Organisaties zonder toegang tot bancaire leningen of ongunstige voorwaarden	Doorbreekt de financieringskloof waardoor verduurzamingsprojecten nu wél doorgaan en/of volledig financierbaar zijn
Verduurzaming van circa 20–40 gebouwen in eerste fase	Lokale voorzieningen in steden, dorpen en wijken	Versnelt de energietransitie in de gebouwde omgeving en maakt maatschappelijke gebouwen toekomstbestendig
Structureel lagere energielasten	Besturen en vrijwilligersorganisaties	Minder geld naar energie, meer middelen beschikbaar voor maatschappelijke activiteiten en doelen
Behoud van maatschappelijke voorzieningen	Inwoners en lokale gemeenschappen	Dorpshuizen, sportclubs en ontmoetingsplekken blijven betaalbaar en toegankelijk
CO₂-reductie en energiebesparing	Provincie en samenleving als geheel	Bijdrage aan provinciale klimaatdoelen en schonere leefomgeving
Revolverend gebruik van provinciale middelen	Provinciale begroting en belastingbetaler	Eenmalige inzet leidt tot langdurig effect doordat middelen opnieuw kunnen worden ingezet

Met de inrichting van het fonds realiseert Provincie Limburg een krachtig en toekomstbestendig instrument dat financiële toegankelijkheid koppelt aan aantoonbare maatschappelijke meerwaarde en een zorgvuldig, doelmatig gebruik van publieke middelen. Dankzij het revolverende karakter blijft het provinciale kapitaal in beginsel behouden, terwijl gedurende de looptijd meerdere verduurzamingsprojecten kunnen worden gefinancierd.

Het voorstel levert daarmee een directe en brede maatschappelijke bijdrage aan:

- tastbare versnelling van de energietransitie met direct effect op de leefomgeving;
- structurele verlaging van energielasten voor maatschappelijke organisaties;
- behoud en versterking van essentiële maatschappelijke voorzieningen voor Limburgse inwoners;
- grotere financiële weerbaarheid van de maatschappelijke sector.

1. Toelichting

1.1. Achtergrond

De Rijksbijdrage maakt onderdeel uit van de rijksregeling *Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed*, die is opgenomen binnen het landelijke Klimaatfonds.

Op basis van deze regeling stelt het Rijk via het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (MinVRO) middelen beschikbaar aan provincies om, via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn), een revolverend fonds in te richten ter ondersteuning van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.

Het doel van de regeling is het overbruggen van de financieringskloof bij maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk, zoals sportverenigingen, dorps- en buurthuizen, culturele instellingen, religieuze organisaties en zorginstellingen. Deze organisaties vervullen een cruciale rol in de leefbaarheid van wijken en dorpen, maar beschikken vaak over beperkte financiële reserves en onvoldoende zekerheden om reguliere bancaire financiering aan te trekken.

Hierdoor blijven noodzakelijke investeringen in energiebesparing en duurzame energieopwekking achter, ondanks het maatschappelijk en financieel rendement van deze maatregelen.

De urgentie voor verduurzaming zal de komende jaren verder toenemen door Europese en nationale verplichtingen, waaronder:

- het uifaseren van gebouwen met de slechtste energielabels (EPBD¹);
- een renovatietempo van 3% van het bruto vloeroppervlak per jaar naar de Renovatiestandaard (art. 6 EED);
- energie-efficiëntie en energiebesparing in publieke gebouwen (art. 5 EED²);
- en beprijzen van CO₂ via ETS³.

Het Rijk stelt via deze regeling middelen beschikbaar aan provincies voor het opzetten van een laagdrempelige leningsfaciliteit, waarbij de Rijksbijdrage wordt gecombineerd met provinciale cofinanciering. Naast het verstrekken van laagdrempelige leningen aan maatschappelijke organisaties kan een deel van de Rijksbijdrage ook worden ingezet voor:

- het verlagen van afsluitkosten en/of rente;
- risicoreserves;
- het dekken van de uitvoeringskosten.

Hiermee wordt beoogd dat maatschappelijke organisaties daadwerkelijk de stap kunnen zetten van advies naar uitvoering, waardoor investeringen in duurzame energie en energiebesparing versneld worden gerealiseerd.

¹ *Energy Performance of Buildings Directive. Richtlijn van de Europese Unie die minimumeisen stelt voor energieprestatie, renovatie van gebouwen en het gebruik van energielabels. Bron: Europese Unie, 2018.*

² *Energy Efficiency Directive. Richtlijn van de Europese Unie die verplichtingen en doelstellingen vastlegt voor energiebesparing en efficiënt energiegebruik, met name in gebouwen en bij overheidsinstanties. Bron: Europese Unie, 2012.*

³ *Emissions Trading System 2. Europees systeem dat bedrijven en sectoren verplicht emissierechten te kopen voor hun CO₂-uitstoot, om zo de totale uitstoot te verminderen. Bron: Europese Unie, 2023.*

1.2. Doelgroep en reikwijdte

1.2.1. De doelgroep van het fonds

De doelgroep van het fonds bestaat uit maatschappelijke organisaties die beschikken over eigen vastgoed of accommodatie(s) of deze langjarig in beheer hebben⁴ en willen investeren in de verduurzaming daarvan. Dit kan betrekking hebben op energiebesparing, duurzame energieopwekking, renovatie of funderingsherstel.

Het fonds richt zich daarbij op maatschappelijke gebouwen met een functie voor onderwijs, kinderopvang, zorg, ontmoeting en binding, sport of cultuur⁵. Maatschappelijke organisaties zijn organisaties die een duidelijk maatschappelijk doel nastreven, geen of slechts een beperkt winstoogmerk hebben, en die een structurele bijdrage leveren aan de lokale samenleving.

Binnen deze hoofdsectoren heeft het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (MinVRO) de doelgroep verder gespecificeerd in de volgende subcategorieën:

Maatschappelijk Vastgoed-sector	Subdoelgroep
Onderwijs	Schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs, alsook in het WO, hbo en mbo
Kinderopvang	Kinderopvangorganisaties met minder dan 10 gebouwen in bezit
Zorg	Kleine zorgaanbieders met minder dan 10 gebouwen in bezit, zoals huisartsenpraktijken, verloskundigenpraktijken, diëtistenpraktijken, kleine hospice- of zorgcoöperaties en kleinschalige wijkzorgteams
Ontmoeting & binding	Organisaties die gebouwen met een publieksfunctie exploiteren of beheren, zoals buurt- of dorpshuizen, wijkcentra, scouting, welzijnswork of speeltuinverenigingen
Sport	Sportverenigingen en zwembaden, met uitzondering van zwembaden in gemeentelijk eigendom
Cultuur	Culturele algemeen nut beogende instellingen, zoals musea of organisaties voor de exploitatie en het beheer van cultureel erfgoed, en religieuze of levensbeschouwelijke instellingen

Deze indeling sluit vrijwel volledig aan bij de doelgroepen van de lopende SPUK-regeling 'Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed', een specifieke uitkering van het Rijk die sinds 2021 in de Provincie Limburg wordt uitgevoerd, ook bekend onder de campagne *Limburg Bespaart.nl*. Het Ontzorgingsprogramma richt zich op eigenaren van kleinschalig maatschappelijk vastgoed en biedt kosteloos juridisch, technisch, financieel en ander advies voor verduurzaming, inclusief begeleiding door professionele duurzaamheidsadviseurs.

⁴ Situatie waarin de gemeente juridisch eigenaar is van het vastgoed, maar de maatschappelijke organisatie het pand gedurende de afgelopen vijf jaar structureel en aantoonbaar heeft beheerd en onderhouden. Onder beheer wordt verstaan dat de organisatie verantwoordelijk is voor het gebruik, onderhoud en de duurzame exploitatie van het pand, terwijl de gemeente formeel eigenaar blijft en, indien nodig, (financieel) garant staat.

⁵ Bij multifunctionele panden geldt dat minimaal 75% van het vloeroppervlak moet worden aangemerkt als maatschappelijk vastgoed.

Het programma ondersteunt tot aan de uitvoering van maatregelen, maar voorziet niet in de bekostiging van daadwerkelijke investeringen.

Het fonds breidt de doelgroep uit met sportverenigingen en zwembaden, een belangrijke maatschappelijke doelgroep. Daarbij worden via het fonds leningen verstrekt op een revolverende basis, waardoor middelen na terugbetaling opnieuw kunnen worden ingezet. Hiermee komt, naast advies en begeleiding, ook daadwerkelijk financiering beschikbaar om verduurzamingsmaatregelen te realiseren. Zo ontstaat een complementaire verbinding met het SPUK-Ontzorgingsprogramma: begeleiding en ontzorging van het Ontzorgingsprogramma worden gecombineerd met een concrete financiële impuls vanuit het fonds, wat de effectiviteit van ondersteuning en de impact op de daadwerkelijke energiebesparing en CO₂-reductie versterkt.

De verbreding van de doelgroep in combinatie met de beschikbaarstelling van laagdrempelige leningen vormt een waardevolle aanvulling. Hierdoor krijgen meer maatschappelijke organisaties toegang tot de leningfaciliteit, wat de mogelijkheden voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in Limburg aanzienlijk versterkt. Het fonds sluit daarbij nauw aan bij de doelgroepen en werkwijze van het Ontzorgingsprogramma, waardoor de instrumenten elkaar op een effectieve wijze versterken.

1.2.2. Reikwijdte van het fonds

Voor het vaststellen van de reikwijdte van het fonds is een inventarisatie uitgevoerd op basis van gegevens en analyses van onafhankelijke onderzoeksbureaus. Deze inventarisatie combineert landelijke cijfers over maatschappelijk vastgoed en biedt een compleet en indicatief overzicht, inclusief verdeling naar (sub)doelgroep, type eigendom, geregistreerde energielabels, bouwjaar, energieverbruik en CO₂-uitstoot. De gehanteerde indicatoren ondersteunen de afbakening van de potentiële doelgroep van het fonds.

Om de situatie specifiek voor Limburg inzichtelijk te maken, zijn landelijke gegevens gekoppeld aan provinciale cijfers van maatschappelijk vastgoed via een kwantitatief gefilterde dataset (Etil⁶). Voor de sectorindeling is aangesloten bij de classificatie van Rebel Group⁷, aangevuld met sectoren en deelsectoren die naar verwachting ook tot maatschappelijk vastgoed behoren, op basis van eerdere onderzoeken van TNO⁸ en het CBS⁹. Monumenten zijn uitgesloten om dubbele tellingen en overlap met het maatschappelijk vastgoed te voorkomen.

⁶ Etil, VRL Dataset Maatschappelijk Vastgoed 2023, 2023.

⁷ Kleiweg, E., Wegbrands, T., & de Boer, H. (2023, 10 maart). *Fonds verduurzaming maatschappelijk vastgoed (concept)*. Rotterdam: Rebel Group.

⁸ Menkveld, M., & Sipma, J. (2022, 12 april). *Artikel 6 EED-renovatieverplichting gebouwen van publieke instellingen*. Amsterdam: TNO.

⁹ Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). *Gebouwenmatrix energie 2020 op 1 januari 2020 en 1 januari 2021*.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het maatschappelijk vastgoed in de Provincie Limburg, inclusief gebruiksoppervlakte en het aantal objecten/adressen per sector.

Maatschappelijk Vastgoed-sector	Gebruiks-oppervlakte (m2)	Aantal objecten/ adressen
Onderwijs	1.075.407	551
Kinderopvang	469.095	805
Zorg ¹⁰	4.423.762	9.014
Ontmoeting & binding	482.451	697
Sport	741.716	1.157
Cultuur	1.416.456	1.851
Totaal	10.434.772	14.075

De tabel laat zien dat de zorgsector met 4,42 miljoen m² gebruiksoppervlakte en 9.014 objecten het grootste aandeel van Limburgs maatschappelijk vastgoed vormt.

Verduurzamingsmaatregelen in deze sector hebben daardoor het grootste potentiële effect op energiebesparing en CO₂-reductie. De cultuur- en onderwijssector volgen, met respectievelijk 1,42 miljoen m² en 1,08 miljoen m², en dragen substantieel bij aan het totale energiebesparingspotentieel. Sectoren zoals kinderopvang, sport en ontmoetings- & bindingscentra zijn kleiner, maar door hun verspreiding over veel objecten levert ook hier deelname aan het fonds een concrete bijdrage.

Het fonds zou beschikken over een totale omvang van circa €5,6 miljoen. Afhankelijk van de grootte van het gebouw en de benodigde investering kan een lening variëren van ongeveer €5.000 tot maximaal €250.000. Hiermee kan een substantieel deel van de 14.075 maatschappelijke gebouwen in Limburg worden bereikt, waarbij zowel grote, energie-intensieve gebouwen als kleinere organisaties profiteren. ~~De beschikbare middelen zullen~~ Een deel van de Rijksbijdrage, tot maximaal € 140.000,00 (10% van de totale Rijksbijdrage), kan overeenkomstig de voorwaarden van de rijksregeling naast de leningen ook deels worden ingezet voor de volgende bestedingscategorieën: afsluitkosten, rentekortingen en uitvoeringskosten. Hiermee wordt beoogd zodat het fonds laagdrempelig en effectief kan te laten functioneren. De nadere verdeling allocatie van de middelen over deze onderscheiden bestedingscategorieën wordt nader uitgewerkt na een positief besluit op het Statenvoorstel. De definitieve invulling hiervan vindt plaats in de afrondende fase van de fondsuitwerking. Omdat deelname vrijwillig is, kunnen eigenaren zelf bepalen of zij meedoen, waardoor de potentiële impact op CO₂-reductie en energiebesparing maximaal wordt gerealiseerd. Tegelijkertijd profiteert een brede groep kleinere maatschappelijke organisaties, waardoor het fonds breed maatschappelijk effect combineert met een concrete bijdrage aan de klimaat- en energieambities van Limburg.

¹⁰ Het aantal geregistreerde objecten/adressen in de zorg is relatief hoog, omdat veel verzorgingstehuiscomplexen zijn opgebouwd uit afzonderlijke wooneenheden, waarbij iedere eenheid een eigen adres heeft.

1.3. Praktische werking en noodzaak van het fonds – praktijkvoorbeeld

Om de werking en meerwaarde van het fonds concreet te illustreren wordt het volgende praktijkvoorbeeld gehanteerd van een scoutingvereniging in Limburg. Dit betreft een representatieve maatschappelijke organisatie die volledig draait op vrijwilligers, sterk is verankerd in de lokale gemeenschap en beschikt over een clubgebouw dat intensief wordt gebruikt door kinderen en jongeren. Het gebouw is verouderd, kent in de winter onvoldoende verwarmingscapaciteit en is in de zomer oververhit, terwijl de energielasten de afgelopen jaren sterk zijn gestegen en daarmee direct druk zetten op de hoogte van de contributies en de toegankelijkheid van de vereniging.

De vereniging heeft de duidelijke ambitie om te verduurzamen, maar wordt in de praktijk geconfronteerd met een structureel knelpunt dat bij veel maatschappelijke organisaties speelt: er is onvoldoende kennis, tijd en uitvoeringscapaciteit om te bepalen welke maatregelen daadwerkelijk effectief en kostenefficiënt zijn.

Binnen het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed van de Provincie Limburg wordt deze eerste belemmering weggenomen door kosteloze en onafhankelijke expertise beschikbaar te stellen. Het gebouw wordt integraal doorgelicht en vertaald naar een concreet en onderbouwd maatregelenpakket, inclusief investeringsraming en inzicht in structurele energiebesparing. Daarmee wordt een ambitie die voorheen abstract en complex was, omgezet in een uitvoerbaar en realistisch handelingsperspectief.

In de praktijk blijkt vervolgens dat de uitvoering vaak blijft liggen, niet door gebrek aan bereidheid, maar door een stapeling van financiële en institutionele drempels. Niet elke gemeente beschikt over een passend aanvullend financieringsinstrument voor dit type maatschappelijk vastgoed. Subsidies zijn daarnaast slechts beperkt dekkend (circa 30–40%) en brengen relatief complexe en tijdrovende aanvraagprocedures met zich mee, terwijl zij bovendien onzekerheid kennen in toekenning en doorlooptijd. Tegelijkertijd is bancaire financiering voor veel verenigingen niet goed toegankelijk, omdat deze vaak hogere eisen stelt aan zekerheden en terugverdiencapaciteit dan deze organisaties kunnen bieden.

Het provinciale fonds vervult in dit spanningsveld een praktische en noodzakelijke rol door deze investeringskloof te overbruggen. Het maakt het mogelijk dat verduurzamingsmaatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd door een toegankelijke publieke financieringsstructuur te bieden die aansluit bij de maatschappelijke realiteit van verenigingen en stichtingen, in plaats van primair bij marktlogica.

Het proces is daarbij bewust eenvoudig en eenduidig ingericht. De maatschappelijke organisatie dient een conceptaanvraag in bij de Provincie Limburg, die beoordeelt of het voorgenomen project past binnen de doelstellingen van het fonds en de bredere maatschappelijke opgave. Bij een positieve beoordeling stelt de provincie een toewijzingsbrief op, waarin doel en omvang van de financiering worden vastgelegd.

Op basis hiervan wordt de definitieve financieringsaanvraag ingediend bij SVn via één centraal loket, waardoor versnippering van procedures en loketten wordt voorkomen.

SVn voert vervolgens een integrale beoordeling uit, waaronder een krediettoets en een beoordeling van de uitvoerbaarheid van het project. Daarbij wordt nadrukkelijk meegenomen dat investeringen in verduurzaming leiden tot structurele verlaging van energielasten, wat direct bijdraagt aan de betaalbaarheid van de exploitatie op de lange termijn.

Bij een positieve beoordeling wordt de lening verstrekt onder publiek geborgde en gunstige voorwaarden, gefinancierd uit zowel provinciale als Rijksmiddelen. Voor de betreffende vereniging betekent dit concreet dat de verduurzamingsmaatregelen daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd zonder inzet van eigen reserves en zonder afhankelijkheid van onzekere subsidies. De effecten zijn direct merkbaar: een aantoonbaar beter binnenklimaat, lagere energielasten, minder druk op contributies en daarmee behoud van toegankelijkheid voor leden. Tegelijkertijd wordt het gebouw toekomstbestendig gemaakt en blijft de exploitatie structureel beter beheersbaar.

De terugbetaling van rente en aflossing vloeit vervolgens terug in het fonds, waardoor de middelen revolverend worden ingezet voor nieuwe maatschappelijke investeringen. Het fonds is daarmee niet enkel een financieringsinstrument, maar een praktisch uitvoeringsinstrument dat noodzakelijk is om maatschappelijk wenselijke verduurzamingsopgaven daadwerkelijk te realiseren binnen maatschappelijk vastgoed in Limburg.

1.4. Toetsing aan Sturing in Samenwerking 3.0 - 4.0

Voor de inrichting van het financieringsinstrument voor maatschappelijk vastgoed zijn de uitgangspunten uit SiS 3.0 gevolgd, waarbij tevens reeds is gekeken naar het nog niet vastgestelde SiS 4.0. SiS 4.0 is primair een verbreding en nadere explicitering van het bestaande kader SiS 3.0, onder meer door toepassing op alle samenwerkingsverbanden en het expliciet verankeren van goed governance-principes. Dit betekent dat de beoordeling van het financieringsinstrument voor maatschappelijk vastgoed onder beide kaders, zoals ze nu vastgesteld zijn en eerder hebben voorgelegen, tot een gelijklopende inhoudelijke afweging zou leiden.

Het voorstel is, vooruitlopend op de formele vaststelling, getoetst aan het strategisch en uitvoeringskader *Sturing in Samenwerking 4.0* (SiS 4.0). Dit kader schrijft voor dat bij samenwerking met externe partijen een vierstappenbenadering wordt doorlopen: (1) bepaling van het publiek belang, (2) rolbepaling, (3) instrumentkeuze en (4) inrichting van 'good governance'. Uit deze toetsing volgt dat:

- sprake is van een publiek en provinciaal belang, gericht op de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en het behoud van voorzieningen;
- de provincie optreedt in een stimulerende en faciliterende rol;
- een fonds in de vorm van een leningsfaciliteit het meest passende instrument is;

- en de uitvoering en governance op afstand worden belegd bij een publieke uitvoeringsorganisatie.

De nadere uitwerking van de SiS-toets, inclusief rolbepaling, instrumentkeuze, risicoanalyse en governance, is opgenomen in de bijbehorende SiS-factsheet. Hierin is onderbouwd dat het voorstel in lijn is met het kader Sturing in Samenwerking 4.0.

1.5. Werking van het instrument

De rijksregeling en het financieringsinstrument vervullen in dit voorstel ieder een eigen functie.

De rijksregeling vormt het juridische en financiële kader waarbinnen provincies een bijdrage van het Rijk kunnen ontvangen voor het mogelijk maken van laagdrempelige leningen voor maatschappelijk vastgoed.

De regeling verstrekt dus niet zelf de leningen aan de einddoelgroep, maar maakt het voor de provincie mogelijk om, onder voorwaarden van cofinanciering, een fonds in te richten.

Het financieringsinstrument is de provinciale uitwerking hiervan. Dit betreft de concrete leningsfaciliteit waarmee maatschappelijke organisaties financiering kunnen verkrijgen voor verduurzamingsmaatregelen. De provincie combineert daarbij de Rijksbijdrage met provinciale cofinanciering en zet deze middelen in via een fondsconstructie.

Voor Limburg betekent dit dat, onder voorbehoud van besluitvorming door Provinciale Staten, de volgende middelen beschikbaar komen:

- € 1,4 miljoen Rijksbijdrage;
- € 4,2 miljoen provinciale cofinanciering;
- een totale fondsstructuur van circa € 5,6 miljoen.

De middelen worden ondergebracht in een fonds dat wordt beheerd door Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). SVn is een publieke uitvoeringsorganisatie die voor provincies en gemeenten leningen verstrekt en beheert. Het fonds onderscheidt zich van een subsidie-instrument doordat de verstrekte middelen in beginsel worden terugbetaald. De provincie verstrekt dus geen directe bijdrage aan de aanvrager, maar maakt financiering mogelijk in de vorm van een lening. Daardoor blijft het provinciale kapitaal, behoudens eventuele kredietverliezen, in beginsel behouden.

1.5.1. Proces van aanvraag tot terugbetaling

De provincie stelt de kaders vast, waaronder doelgroep, voorwaarden en budget, en houdt toezicht op de uitvoering. Daarnaast verzorgt de provincie de ontvangst van de conceptaanvraag, de toetsing aan de fondsvoorwaarden en het opstellen van de toewijzingsbrief.

Na deze fase ligt de operationele uitvoering vrijwel volledig bij SVn. Het financiële risico van verstrekte leningen wordt hoofdzakelijk gedekt door de Rijksbijdrage, en wordt beheerst via de inrichting van de fondsstructuur en aanvullende risicobuffering. De werking van het financieringsinstrument is als volgt:

Fase	Activiteit	Rol SVn	Rol provincie
1. Kaderstelling en financiering	Ontvangst Rijksbijdrage en vaststelling provinciale cofinanciering	–	Vaststellen kaders, beschikbaar stellen cofinanciering aan SVn
2. Inrichting fonds	Inrichten leningsfaciliteit en operationele processen	Inrichting en beheer fonds	Vaststellen voorwaarden en verordening
3a. Aanvraag	Aanvraag toekenningsbrief door maatschappelijke organisatie bij provincie	–	Ontvangst conceptaanvraag, toetsing aan fondsvoorwaarden en opstellen toewijzingsbrief
3b. Aanvraag	Indienen definitieve financieringsaanvraag door maatschappelijke organisatie bij SVn	Ontvangst aanvraag inclusief toewijzingsbrief provincie, administratieve check	–
4. Beoordeling SVn	Krediettoets en inhoudelijke beoordeling aanvraag	Uitvoeren krediettoets en beoordeling	–
5. Verstrekking	Toekenning aanvraag door SVn en uitbetaling lening	Verstrekken en administreren lening	Formele besluitvorming (indien van toepassing)
6. Beheer	Beheer leningportefeuille	Administratie, klantcontact en monitoring	Toezicht op uitvoering
7. Incasso	Ontvangen rente en aflossingen	Incasso en opvolging bij achterstanden	–
8. Terugvloeiing middelen	Terugbetaling naar provinciale middelen	Overmaken rente en aflossingen	Besluitvorming over hernieuwde inzet van middelen

1.5.2. Looptijd en afwikkeling

De Rijksbijdrage kent een initiële looptijd van 15 jaar, waarin de beschikbare middelen overeenkomstig de regeling worden ingezet en gemonitord. Gedurende deze periode kunnen leningen aan de doelgroep worden verstrekt.

Na afloop van deze looptijd stelt MinVRO de Rijksbijdrage vast (november 2040). SVn dient hiertoe uiterlijk in juni 2041 een aanvraag tot vaststelling in, conform de geldende voorschriften, inclusief een verantwoording van de besteding van de middelen en een einddeclaratie met gerealiseerde prestaties en kosten, overeenkomstig de ingediende begroting.

Bij tussentijdse beëindiging van de regeling door de Provincie Limburg of het Rijk blijft het beheer van de bestaande leningenportefeuille noodzakelijk totdat alle leningen zijn afgelost.

Ter verduidelijking: in zeer uitzonderlijke gevallen kan op basis van art. 4:48 Awb een subsidie tussentijds worden bijgesteld of ingetrokken, bijvoorbeeld indien de leningen onvoldoende aansluiten bij de behoeften van de doelgroep, of indien de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet of niet volledig worden uitgevoerd.

Afhankelijk van de resterende looptijden kan deze beheerfase nog maximaal 20 jaar duren. In deze periode worden geen nieuwe leningen verstrekt. Na afronding wordt de eindbalans opgesteld en vindt de financiële afwikkeling plaats. De financiële en inhoudelijke uitwerking van het financieringsinstrument wordt nader toegelicht in paragraaf 9.6.1.

1.6. Alternatieven

Naast de subsidie voor regionale fondsen is er ook een rijksregeling voorzien voor een landelijk fonds, dat naar verwachting door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) zal worden uitgevoerd.

Indien provincies geen regionaal fonds opzetten of geen cofinanciering beschikbaar stellen, kunnen de voor die provincies gereserveerde rijksmiddelen worden overgeheveld naar dit landelijke fonds.

Dit betekent dat de beschikbare middelen in dat geval niet regionaal, maar landelijk worden ingezet. De verwachting is dat een landelijk fonds andere voorwaarden zal hanteren dan een regionaal fonds, bijvoorbeeld ten aanzien van rentepercentages en minimale lening omvang. De exacte voorwaarden van het landelijke fonds zijn echter nog in ontwikkeling en mede afhankelijk van een landelijk waarborgfonds.

Met het opzetten van een regionaal fonds kan de provincie invloed uitoefenen op de voorwaarden van de leningen en beter aansluiten bij de specifieke behoeften van Limburgse maatschappelijke organisaties. Indien de provincie geen cofinanciering beschikbaar stelt, bestaat het risico dat het instrument minder goed aansluit bij de doelgroep in Limburg en dat de rijksmiddelen elders worden ingezet.

1.7. Organisatiestructuur en beheer SVn

SVn is verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van de regeling conform de overeengekomen voorwaarden. Dit omvat onder meer het uitvoeren van kredietwaardigheidsbeoordelingen en Customer Due Diligence (CDD)-controles, het inrichten en uitvoeren van administratieve processen en het verzorgen van periodieke rapportages aan de provincie en het Rijk.

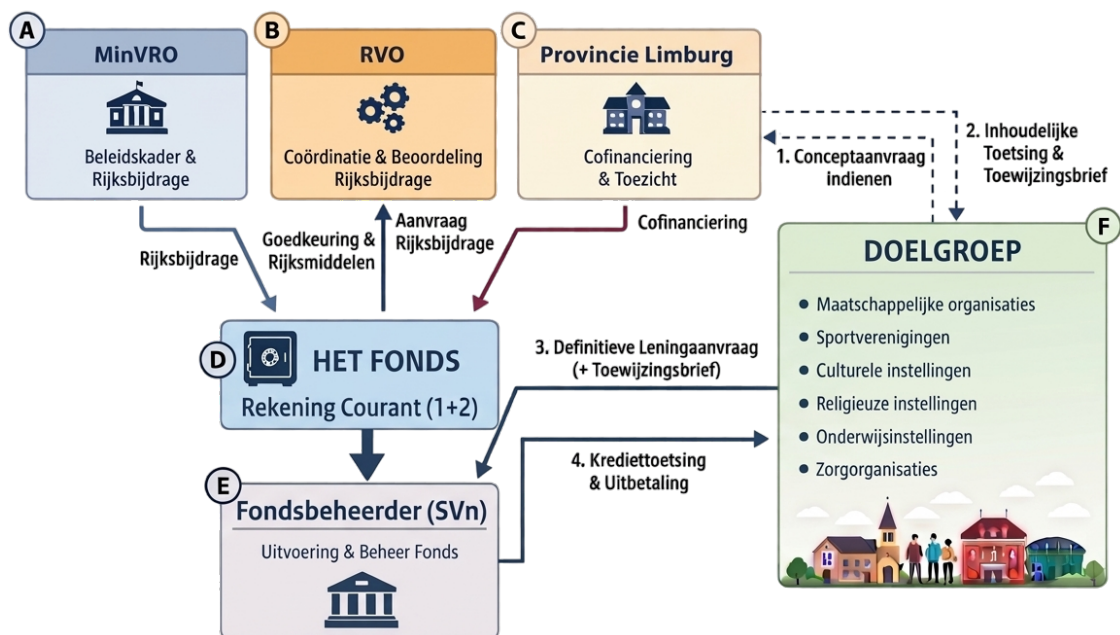
De uitvoering vindt plaats met inzet van bestaande instrumenten en processen van SVn, waarmee efficiëntie, naleving van relevante wet- en regelgeving (waaronder de Wft¹¹ en Wwft¹²) en een adequate risicobeheersing zijn geborgd. De organisatiestructuur en rolverdeling zijn als volgt:

- **MinVRO** – verstrekt de Rijksbijdrage en stelt het landelijke beleidskader en de randvoorwaarden van de regeling vast.
- **RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)** – behandelt namens MinVRO de subsidieaanvraag van Provincie Limburg via SVn af en verzorgt de volledige operationele uitvoering, inclusief beoordeling, goedkeuring en uitbetaling.
- **Provincie Limburg** – fungeert als cofinancier, is verantwoordelijk voor de provinciale beleidsmatige invulling en houdt toezicht op de uitvoering van het fonds. Daarnaast toetst de provincie de conceptaanvraag van maatschappelijke organisaties aan de fondsvoorwaarden en stelt de toewijzingsbrief op, die door de aanvrager direct wordt gebruikt voor de definitieve indiening bij SVn.
- **SVn (uitvoerder)** – verzorgt de operationele uitvoering van het fonds op de werkvloer, zoals klantcontact, kredietbeoordeling, verstrekking en beheer van de leningenportefeuille.
- **Doelgroep** – rechtspersonen zonder winstoogmerk die eigenaar of beheerder zijn van kleinschalig maatschappelijk vastgoed, zoals sportverenigingen, culturele instellingen, religieuze instellingen, onderwijsinstellingen en kleinschalige zorgorganisaties.

Onderstaand diagram geeft een overzicht van de organisatiestructuur, rollen en onderlinge verantwoordelijkheden binnen de uitvoering van het fonds.

¹¹ *Wet op het financieel toezicht. Regelt het toezicht op financiële instellingen en beschermt consumenten en beleggers. Bron: De Nederlandsche Bank, 2017.*

¹² *Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Regelt dat financiële instellingen maatregelen nemen om witwassen en financiering van terrorisme te voorkomen, zoals cliëntenonderzoek en het melden van verdachte transacties. Bron: De Nederlandsche Bank, 2020.*

De Provincie Limburg treedt op als cofinancier en is verantwoordelijk voor de beleidsmatige invulling van de regeling. Daarnaast toetst de provincie aanvragen van maatschappelijke organisaties aan de fondsvoorwaarden en stelt zij een toewijzingsbrief op. Op basis hiervan dient de aanvrager de definitieve aanvraag in bij SVn. SVn verzorgt vervolgens de operationele uitvoering van het fonds, waaronder de kredietbeoordeling, verstrekking en het beheer van de leningenportefeuille. De provinciale middelen en de Rijksbijdrage worden samengebracht op een separate rekening-courant die bij SVn wordt aangehouden, van waaruit de financiering van het fonds plaatsvindt.

1.8. Businesscase (opzet financieringsinstrument)

Met de Rijksbijdrage en een provinciale lening kan een fonds als worden ingericht als revolverend financieringsinstrument voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. In deze paragraaf worden de financiële en operationele hoofdlijnen van dit instrument toegelicht.

1.8.1. Hoofdstructuur van het fonds

De middelen worden ondergebracht in een fonds, beheerd door SVn in opdracht van Provincie Limburg. Het fonds fungeert als provinciaal instrument: de Provincie stelt middelen als cofinanciering aan de Rijksbijdrage beschikbaar, terwijl SVn verantwoordelijk is voor de uitvoering en het dagelijks beheer. Vanuit dit fonds kunnen maatschappelijke organisaties leningen aanvragen voor investeringen in verduurzamingsmaatregelen.

De financiële systematiek is gebaseerd op een scheiding tussen revolverende kapitaal en de ondersteunende middelen. De Rijksbijdrage wordt ingezet als leenvermogen, maar kan voor maximaal 10% worden aangewend voor het verlagen van rente- en/of afsluitkosten, het financieren van uitvoeringskosten, zoals marketing en communicatie, en het afdekken van risico's binnen de fondsstructuur, bijvoorbeeld (gedeeltelijk) niet-terugbetaalde leningen

(defaults). De provinciale lening fungeert uitsluitend als leenvermogen voor het daadwerkelijk verstrekken van leningen aan maatschappelijke organisaties.

Component	Functie
Provinciale middelen	Revolverend leenvermogen
Rijksbijdrage	Verlagen rente- en/of afsluitkosten, financieren uitvoeringskosten (marketing en communicatie) en risicoafdekking (deels) niet-terugbetaalde leningen (defaults)
Aflossing	Terugvloeiing in het fonds
Rente	Terugvloeiing in het fonds

De terugvloeiende aflossings- en rentestromen maken het mogelijk om middelen bij terugbetaling gedurende de looptijd opnieuw in te zetten. Dit revolverende karakter is afhankelijk van het feitelijke terugbetalingsgedrag en de omvang van eventuele kredietverliezen. Daarbij geldt dat de totale fondsomvang niet een-op-een gelijk staat aan de feitelijke uitstaande leningportefeuille. De uiteindelijke inzet van middelen wordt medebepaald door:

- de inzet van rijksmiddelen;
- en het tempo waarin leningen worden verstrekt.

1.8.2. Leningsvoorwaarden

De definitieve leningsvoorwaarden worden middels de provinciale verordening vastgesteld, bijgevoegd aan dit Statenvoorstel. Op basis van de rijksregeling en vergelijkbare instrumenten in andere provincies kan op dit moment een realistische bandbreedte worden geschat:

Parameter	Bandbreedte
Leningomvang	€ 5.000 – € 250.000
Looptijd	5 – 20 jaar
Rente	indicatief 2%

De leningen worden verstrekt in de vorm van een onderhandse lening of een hypothecaire lening, afhankelijk van de aard van de financiering en de vereiste zekerheden. Vervroegde aflossing is te allen tijde en zonder beperkingen toegestaan.

De uiteindelijke voorwaarden worden bepaald in samenhang met de doelgroep afbakening en de gewenste risicopositie van de provincie.

1.8.3. Uitvoeringskosten en exploitatie

De uitvoering van het fonds wordt belegd bij SVn middels een opdracht. Hiervoor geldt een combinatie van vaste en variabele kosten.

Component	Indicatie (excl. btw)
Vaste kosten	circa € 7.000 per jaar
Variabele kosten	circa 0,59% van uitstaande leningen (o.b.v. prijspeil 2025)

Bij een maximale uitzetting van circa € 5,6 miljoen komt de variabele vergoeding neer op circa € 28.000,00 per jaar. In de praktijk ligt dit bedrag in de eerste jaren lager, omdat de leningportefeuille gefaseerd wordt opgebouwd. De uitvoeringskosten worden in eerste instantie (deels) gedekt uit rente-inkomsten van het fonds. Daarnaast kan, indien nodig, een deel van maximaal 10% van de Rijksbijdrage worden aangewend voor de dekking van uitvoeringskosten.

1.8.4. Rendement en risico

De inzet van provinciale middelen is een voorwaarde voor het verkrijgen van de Rijksbijdrage. Samen leidt dit tot de inrichting van een fonds als financieringsinstrument met een totale omvang van circa € 5,6 miljoen.

Component	Bedrag
Provinciale inzet	€ 4,2 mln.
Rijksbijdrage	€ 1,4 mln.
Totale fondsomvang	€ 5,6 mln.

Het maatschappelijk rendement bestaat uit de versnelling van verduurzamingsinvesteringen, structurele verlaging van energielasten en reductie van CO₂-uitstoot. Het financieel rendement voor de provincie is beperkt en bestaat primair uit terugvloeiende aflossingen en rente-inkomsten. Daartegenover staat het risico dat (een deel van) de verstrekte leningen niet volledig wordt terugbetaald. Dit risico wordt in eerste instantie opgevangen binnen de fondsstructuur en, indien nodig, aanvullend via een dotatie aan de risicoreserve SIS.

1.8.5. Verantwoording, monitoring en bijsturing

Over de voortgang wordt jaarlijks gerapporteerd. SVn verstrekt met ingang van 1 januari 2026 jaarlijks voor 15 mei (en voor het eerst op 15 mei 2027) een tussentijdse rapportage van de operationele voortgang aan de Provincie Limburg en het Rijk, waarbij inzicht wordt gegeven in:

- het aantal leningen dat is toegekend, per doelgroep en per provincie;
- het totale bedrag aan leningen;
- het totale bedrag dat aan leningen is afgelost;
- de uitvoeringskosten;
- een overzicht van maatregelen waaraan de leningen zijn besteed;
- het aantal panden waarvoor een lening is verstrekt;
- informatie over defaults;
- jaarlijks, uiterlijk 1 december wordt een inschatting gegeven van de verwachte activiteiten voor het volgende jaar en verwachting rondom het uitzetten van de middelen.

Indien na drie jaar blijkt dat het instrument onvoldoende aansluit bij de beoogde doelgroep, kunnen de Provincie Limburg en het MinVRO besluiten de resterende subsidiegelden, verminderd met de reeds gemaakte kosten, terug te laten vloeien naar de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA-regeling)¹³.

1.9. Vervolgproces

Onderstaand schema geeft de belangrijkste stappen weer in het vervolgproces tot en met de start van het fonds. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt wanneer de verschillende bestuurlijke besluiten plaatsvinden en wanneer het instrument operationeel wordt.

Stap	Fase	Planning	Toelichting
1	Behandeling in commissie ESA	22 mei	Statencommissie bespreekt het Statenvoorstel en kan vragen stellen over het fonds, de risico's en de provinciale bijdrage.
2	Besluitvorming Provinciale Staten	18/19 juni	Provinciale Staten besluiten over het beschikbaar stellen van de provinciale cofinanciering en het instellen van het fonds.
3	Formele inrichting fonds	Na PS-besluit	Opdrachtovereenkomst met SVn wordt definitief vastgesteld en zowel de Rijksbijdrage als de provinciale cofinanciering worden in het fonds ingebracht.
4	Start uitvoering	Na inrichting fonds	Maatschappelijke organisaties kunnen leningen aanvragen. De provincie ontvangt de conceptaanvragen, toetst deze aan de fondsvoorwaarden en stelt de toewijzingsbrief op. SVn verzorgt kredietbeoordeling, verstrekking en beheer.
5	Monitoring en evaluatie	Jaarlijks / periodiek	Jaarlijkse rapportage over leningen en effecten. Periodieke evaluaties conform rijksregeling.

2. Risico's en kanttekeningen

Met deze opzet kiest de provincie voor een regionaal instrument dat rijksmiddelen naar Limburg haalt, het financiële risico beheersbaar houdt en tegelijkertijd het budgetrecht van Provinciale Staten respecteert. Door uitvoering via SVn wordt gebruikgemaakt van bestaande publieke expertise en kan het fonds efficiënt worden ingericht.

Onderwerp	Kern van het voorstel	Bestuurlijke betekenis
1. Keuze regionaal fonds of landelijk alternatief	Toekenning van de Rijksbijdrage vergt een provinciale cofinanciering in de vorm van een lening voor de inrichting van een fonds. Zonder deze middelen vanuit de provincie vloeien deze rijksmiddelen naar een landelijk fonds.	Door een provinciale cofinanciering komt maximaal € 1,4 miljoen aan Rijksbijdrage beschikbaar voor de regio. Daarmee kan een provinciaal fonds met een totale omvang van circa € 5,6 miljoen worden ingericht. Binnen de kaders kan daarmee tevens sturing worden gegeven aan de doelgroep en voorwaarden van het fonds.
2. Provinciale cofinanciering en revolverend karakter	Provinciale cofinanciering bedraagt € 4,2 miljoen en wordt revolverend ingezet via leningen. Aflossingen en rente vloeien terug in het fonds.	De provinciale middelen kunnen gedurende de looptijd van het fonds meerdere keren worden ingezet voor nieuwe projecten.
3. Beperkt financieel risico voor de provincie	Een deel (tot maximaal 10%) van de Rijksbijdrage kan worden gebruikt voor het verlagen van rente- en/of afsluitkosten, het financieren van	Eventuele kredietverliezen worden eerst opgevangen binnen de rijksmiddelen en fondsreserves, waardoor het risico voor de provincie beperkt blijft.

¹³ Subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de verduurzaming van bestaand maatschappelijk vastgoed, met een vergoeding van maximaal circa 30–40% van de investeringskosten.

	uitvoeringskosten en risicoafdekking (deels) niet-terugbetaalde leningen (defaults)	
4. Besluitvorming Provinciale Staten	GS besluit over instemmen aanvraag voor de Rijksbijdrage bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in het kader van de regeling <i>Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed</i> . Benodigde provinciale middelen wordt separaat aan PS voorgelegd.	Het budgetrecht van Provinciale Staten blijft volledig geborgd.
5. Looptijd en evaluatiemomenten	De rijksregeling heeft een initiële looptijd van 15 jaar, waarin leningen worden verstrekt en de terugvloeiende middelen opnieuw worden ingezet (revoluerend).	Periodieke evaluaties maken bijsturing mogelijk; na afloop vindt vaststelling met het Rijk plaats conform subsidievoorwaarden.
6. Uitvoering via publieke uitvoerder (SVn)	Fondsbeheer en kredietverlening worden uitgevoerd door SVn, een landelijke publieke uitvoeringsorganisatie zonder winstoogmerk.	Snelle start, beperkte uitvoeringslast voor provincie en professioneel financieel beheer en risicomanagement.

Financiën

3.1. Omvang en opbouw van het fonds

Het fonds wordt gevormd door zowel de Rijksbijdrage als de provinciale cofinanciering. Vanuit dit gezamenlijke fonds worden de leningen verstrekt, eventueel na aftrek van middelen voor rentekorting, uitvoeringskosten van SVn en gerichte marketing- en communicatiemaatregelen. Minimaal 90% van de totale dotatie dient te worden aangewend voor het verstrekken van leningen. Maximaal 10% van de Rijksbijdrage mag primair worden gebruikt voor één of meerdere van de volgende kostenposten:

- gerichte marketing- en communicatiemaatregelen om de doelgroep te bereiken;
- verlaging van afsluitkosten en/of rente;
- dekking van uitvoeringskosten van SVn.

Minimaal 90% van de Rijksbijdrage wordt primair besteed aan:

- het verstrekken van leningen;
- het, indien nodig, opvangen van eerste verliezen (first-loss).

De Rijksregeling biedt de Provincie Limburg een subsidie van maximaal € 1.400.000 voor het faciliteren van laagdrempelige financiering van verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. De provincie dient zelf een cofinanciering van minimaal € 4.200.000 beschikbaar te stellen. Indien Provinciale Staten besluiten deze cofinanciering te verstrekken, ontstaat een fonds met een totale initiële omvang van € 5.600.000.

Binnen deze fondsstructuur geldt dat de provinciale bijdrage primair wordt ingezet als revoluerend leenvermogen, terwijl de Rijksbijdrage wordt benut conform de voorwaarden van de regeling, onder meer voor rentekorting, uitvoeringskosten en risicoreserve.

De opbouw van het fonds is als volgt:

Component	Bedrag	Functie
Rijksbijdrage	€ 1,4 mln.	Revolverend leenvermogen incl. 10% voor het verlagen van rente- en/of afsluitkosten, het financieren van uitvoeringskosten en risicoafdekking (deels) niet-terugbetaalde leningen (defaults)
Provinciale cofinanciering	€ 4,2 mln.	Revolverend leenvermogen
Totale fondsomvang	€ 5,6 mln.	Fondomsvang

Het is belangrijk te benadrukken dat niet kan worden aangenomen dat het volledige fondsbedrag van € 5,6 miljoen gelijktijdig als uitstaande leningportefeuille beschikbaar zal zijn. De uiteindelijke inzet van middelen hangt af van de definitieve fondsvoorwaarden, het tempo van binnenkomende aanvragen, de omvang van rentekortingen, de benodigde uitvoeringskosten en de inrichting van de risicoreserve.

3.2. Rekening courant en systematiek

De Rijksbijdrage van € 1,4 miljoen wordt volledig gestort op een separate Rijksrekening-courant die bij SVn wordt aangehouden. De provinciale cofinanciering van € 4,2 miljoen wordt gestort op een separate provinciale rekening-courant bij SVn. Deze provinciale storting kan in tranches plaatsvinden, waarbij de omvang en het tempo van de tranches worden afgestemd op de verwachte en gerealiseerde vraag naar financiering binnen de regeling. Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op het tempo van uitgifte van leningen en blijft de liquiditeitspositie van het fonds in balans. De tranches kunnen, afhankelijk van de uitvoeringsdynamiek, over meerdere jaren worden verspreid.

De middelen op beide rekeningen-courant vormen samen het beschikbare fondsvermogen waaruit de leningen worden verstrekt. SVn beheert deze middelen en verzorgt de operationele uitvoering van de financieringsverstrekking binnen de vastgestelde kaders.

Vanuit zowel de provinciale rekening-courant als de Rijksrekening-courant worden de leningen verstrekt. Standaard wordt elke lening voor 75% gefinancierd vanuit provinciale middelen en voor 25% vanuit Rijksmiddelen. Deze verdeelsleutel zorgt voor een vaste pro rata toerekening van iedere lening aan de beschikbare publieke middelen en borgt een evenwichtige inzet van de bijdragen van beide overheden binnen de portefeuille.

3.3. Revolverend karakter

De provinciale cofinanciering wordt ingezet als lening met een revolverend karakter. Dit houdt in dat verstrekte leningen in beginsel worden terugbetaald en dat rente en aflossingen terugvloeien in het fonds.

Hierdoor kunnen middelen, gedurende de looptijd van het fonds, opnieuw worden ingezet voor nieuwe leningen, voor zover de fondsvoorwaarden en de financiële positie van het fonds dit toelaten. Het revolverende karakter maakt dat geen sprake is van een eenmalige subsidieverstrekking zonder terugvloeiing, maar van een financiële inzet in de vorm van een lening. Daar staat tegenover dat, zoals bij ieder financieringsinstrument, risico bestaat op betalingsachterstanden, herstructureringen of oninbaarheid van (een deel van) verstrekte leningen. Het revolverende karakter neemt dit risico niet weg, maar beperkt wel de mate waarin publieke middelen zonder terugverdienpotentieel worden ingezet.

3.4. Risicostructuur

De voorgestelde fondsopzet kent een gelaagde risicostructuur. In de eerste plaats wordt binnen de fondsconstructie voorzien in inzet van de Rijksbijdrage voor onder meer risicoafdekking, voor zover dit past binnen de voorwaarden van de regeling. Hierdoor kunnen eventuele verliezen op individuele leningen in eerste instantie binnen de fondsstructuur worden opgevangen.

In de tweede plaats wordt voorgesteld om aanvullend aan provinciale zijde een dotatie aan de risicoreserve SIS te doen van € 400.000. Deze dotatie dient als aanvullende buffer voor het geval kredietverliezen niet volledig binnen het fonds kunnen worden opgevangen. De dotatie heeft daarmee een prudent karakter en is bedoeld om te voorkomen dat eventuele verliezen rechtstreeks en onverwacht ten laste van de exploitatie komen.

De hoogte van deze dotatie bedraagt afgerond 10% (€ 0,4 mln.) van de beoogde provinciale cofinanciering.

Het maximale financiële risico voor de provincie bedraagt in theorie de volledige provinciale fondsbijdrage. Gelet op de beoogde kredietbeoordeling door SVn, de inzet van rijksmiddelen binnen de fondsstructuur en de vorming van een aanvullende provinciale risicoreserve, wordt het reële risico voor de provincie naar verwachting lager geacht.

3.5. Boekhoudkundige verwerking provincie

Indien Provinciale Staten besluiten tot beschikbaarstelling van de provinciale cofinanciering, ligt het voor de hand de provinciale fondsbijdrage van € 4.200.000 boekhoudkundig te verwerken als een financiële uitzetting en deze op te nemen op de balans onder de financiële vaste activa. In dat geval leidt de storting in het fonds tot een kasuitstroom, waar tegenover een balanspost staat. Dit betekent dat de storting niet rechtstreeks als last in de exploitatie wordt verantwoord.

De dotatie aan de risicoreserve SIS van € 400.000 ten laste te brengen van de budgetten PES2 - OPZuid energieopslag en -omzetting (50%) en Cofinanciering Energie Europese subsidies (50%) binnen het Programma Nieuwe energie en leefmilieu. Het betreft herprioritering van budgetten.

Dit is mogelijk, omdat OPZuid per 1 januari 2026 geen middelen meer beschikbaar heeft voor het thema warmtetransitie en energieopslag, waardoor inzet van provinciale cofinanciering niet langer noodzakelijk is. Het voorstel is deze middelen aan te wenden ter dekking van de dotatie aan de risicoreserve van € 0,40 miljoen.

De risicoreserve wordt uitsluitend aangesproken indien zich verliezen voordoen die niet binnen de fondsstructuur zelf kunnen worden opgevangen.

Eventuele waardeverminderingen van de provinciale fondspositie worden periodiek beoordeeld op basis van de feitelijke prestaties van de leningportefeuille en, indien daartoe aanleiding bestaat, verwerkt in de provinciale jaarrekening conform de geldende verslaggevingsvoorschriften.

3.6. Financiële afwikkeling bij vaststelling

SVn dient bij de vaststelling, met een aanvraag uiterlijk in juni 2041, een bewijs te overleggen waaruit blijkt dat de gesubsidieerde activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Hiertoe wordt een eindrapportage gevraagd, die als onderbouwing bij de vaststellingsaanvraag dient. Tevens dient SVn een einddeclaratie in, waarin zowel de gerealiseerde prestaties als de gemaakte kosten zijn opgenomen. Deze einddeclaratie moet zijn opgesteld conform de door SVn ingediende begroting.

Bij de financiële afwikkeling wordt door het Rijk bepaald hoe om te gaan met de middelen die gedurende de looptijd door aflossingen op verstrekte leningen terugvloeien in het fonds. Uitgangspunt is dat deze middelen, verminderd met de in de aanvraag opgenomen uitvoeringskosten (maximaal 10% van het totaalbedrag), terugvloeien naar het Rijk. Eventuele (gedeeltelijk) niet-terugbetaalde leningen (defaults) worden hierop in mindering gebracht.

De resterende middelen uit de rijksbijdrage die verband houden met de verstrekte leningen worden op dat moment definitief eigendom van de provincie. Dit geldt ook voor de gedurende de looptijd geïncasseerde renteopbrengsten, zowel over de rijksbijdrage als over de provinciale cofinanciering. Deze rente maakt volledig onderdeel uit van de provinciale middelen en wordt niet teruggevorderd door het Rijk.

Samengevat bestaat de financiële afwikkeling bij vaststelling uit de volgende stappen:

1. controle op de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten aan de hand van een door SVn ingediende eindrapportage;
2. indienen van een einddeclaratie door SVn met gerealiseerde prestaties en kosten conform de begroting;
3. verrekening van aflossingen op leningen, waarbij de toegestane uitvoeringskosten (maximaal 10% van de Rijksbijdrage) worden afgetrokken en eventuele (gedeeltelijk) niet-terugbetaalde leningen (defaults) in mindering worden gebracht;

4. terugvordering door het Rijk van de middelen die overblijven na verrekening van kosten en defaults;
5. definitieve toewijzing van de resterende middelen en rente, zowel over de rijksbijdrage als over de provinciale cofinanciering, aan de provincie, die niet door het Rijk worden teruggevorderd.

Hierdoor ontstaat een transparante en sluitende afrekening, waarbij duidelijk is welke middelen en opbrengsten definitief aan de provincie toekomen.

Fiscale aspecten

Omzetbelasting

De btw die aan de provincie in het kader van de activiteit 'leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed' in rekening worden gebracht komt niet voor aftrek en/of compensatie in aanmerking. Deze kostprijsverhogende btw wordt primair gedekt uit de rentebaten van de leningen en FCL 69661 / 411 SPUK J86 (Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed, tweede tranche), waarbij eventuele communicatieactiviteiten aanvullend worden gedekt uit de SPUK bedrijfsmatig vastgoed – Ontzorgingsprogramma MKB (FCL 69947 en 412 SPUK J118 Ontzorgingsprogramma MKB procesmiddelen).

Vennootschapsbelasting

Op dit moment is de Provincie Limburg voor geen van haar activiteiten vennootschapsbelastingplichtig. Het besluit tot inrichting van dit fonds leidt – afhankelijk van de uiteindelijke feiten en omstandigheden – tot vennootschapsbelastingplicht op het niveau van de Provincie Limburg. Vervolgens dient op basis van de definitieve feiten en omstandigheden jaarlijks getoetst te worden of er sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit.

Het vennootschapsbelastingplichtig worden van de activiteit leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed kan ook gevolgen hebben voor andere activiteiten van de Provincie Limburg. Deze kunnen dan potentieel in de heffing van vennootschapsbelasting betrokken worden. Naast de verschuldigde vennootschapsbelasting (25,8%) resulteert dit ook in aanvullende administratieve verplichtingen en lasten voor de provinciale organisatie. Uitgaande van een rente van 2% over een lening capaciteit van € 5,6 mln., de beheervergoeding zoals opgenomen in de rijkssubsidiebeschikking & deelnemersovereenkomst alsmede de te verwachten administratieve lasten is een eerste indicatie dat deze kosten als gevolg van het vennootschapsbelastingplichtig worden € 350.000 bedragen. Dit is een grove inschatting, omdat overige te alloceren kosten op dit moment nog niet bekend zijn.

Vanuit fiscaal perspectief wordt geadviseerd om de inrichting van de samenwerking met SVn en de financiële stromen met betrekking tot de leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed zodanig vorm te geven dat het risico op het Vpb-plichtig worden van de activiteit zoveel mogelijk gemitigeerd wordt.

Dit kan bijvoorbeeld door het beperken van de provinciale arbeid met betrekking tot de verstrekking van de leningen en/of het fiscaal optimaal vormgeven van de (financiële) afspraken met SVn waardoor geen structurele overschotten voor de Provincie Limburg ontstaan.

Mocht in de toekomst, als gevolg van dit project, sprake zijn van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit, dan zullen de kosten (de verschuldigde vennootschapsbelasting à 25,8%, administratieve lasten en advieskosten) binnen het Programma Energie worden opgevangen, mocht dit niet toereikend zijn dan zal een separaat voorstel aan u worden voorgelegd.

Communicatie

Het fonds wordt toegevoegd aan de bestaande samenwerkingsovereenkomst tussen Provincie Limburg en SVn, voortbouwend op eerdere succesvolle instrumenten zoals de Starterslening en Duurzaam Thuis. Deze samenwerking vormt de basis voor een efficiënte en beproefde uitvoering. Voor het succes van het fonds is daarnaast een brede samenwerking met partijen op landelijk, regionaal en lokaal niveau essentieel.

De provincie zet daarbij nadrukkelijk in op een actieve samenwerkingsaanpak, waarbij niet alleen gebruik wordt gemaakt van bestaande netwerken, maar deze ook doelgericht worden ingezet voor bereik, communicatie en begeleiding van maatschappelijke organisaties. De kracht ligt in de combinatie van financiering (fonds), ontzorging (Ontzorgingsprogramma) en communicatie ([Limburg Bespaart.nl](https://www.limburgbespaart.nl)), waarmee een integraal aanbod ontstaat richting de doelgroep.

Intern vindt afstemming plaats met relevante clusters, zoals het Cluster Cultuur, om koppelkansen te benutten en kruisbestuiving te realiseren. Daarbij wordt aangesloten bij bestaande programma's, zoals het *Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed*, en bij regelingen voor specifieke doelgroepen, zoals de provinciale *Subsidie Kerken 2024-2027*¹⁴ en de *Subsidie Monumenten 2024-2027*¹⁵. Deze instrumenten bieden vaak inhoudelijke ondersteuning of gedeeltelijke financiering, maar zijn niet altijd toereikend voor de volledige investeringsopgave. Het fonds voorziet in deze aanvullende financieringsbehoefte en versterkt daarmee de bestaande instrumenten.

De samenwerking wordt concreet vormgegeven langs drie sporen:

- **Bereik en communicatie:** via de campagne *Limburg Bespaart.nl*, gemeenten en netwerkpartners worden maatschappelijke organisaties actief geïnformeerd en benaderd;

¹⁴ *Subsidieregeling voor kerken ter instandhouding via restauratie en/of herbestemming, met eventueel een extra bijdrage voor verduurzaming tot € 100.000.*

¹⁵ *Subsidieregeling voor monumenten die dringend restauratie behoeven en waarvan de maatschappelijke inbedding relevant is voor honorering, met eventueel een extra bijdrage voor verduurzaming tot € 100.000.*

- **Begeleiding en ontzorging:** via het provinciale Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed worden organisaties ondersteund bij het formuleren en realiseren van hun verduurzamingsopgave;
- **Financiering en uitvoering:** via het fonds en SVn worden duurzaamheidsinvesteringen daadwerkelijk mogelijk gemaakt.

De rolverdeling tussen de betrokken partijen is daarbij als volgt:

- **SVn:** verantwoordelijk voor kredietbeoordeling, leningverstrekking en beheer van de portefeuille;
- **Provincie Limburg:** stelt beleidskaders vast, toetst aanvragen aan fondsvoorwaarden en zorgt voor samenhang met bestaande programma's en regelingen;
- **Gemeenten:** fungeren als eerste aanspreekpunt en warme relatie voor lokale stichtingen, verenigingen en organisaties en signaleren initiatieven en ondersteunen waar mogelijk in communicatie en doorgeleiding;
- **Landelijke en regionale partners:** zoals de RES Noord- en Midden-Limburg (NML) en RES Zuid-Limburg (ZL), het Oranjefonds, VSB Fonds, Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL) en Katalys, dragen bij aan netwerkversterking, kennisdeling en activering van doelgroepen;
- **Communicatiepartners:** zoals het communicatiebureau voor het provinciale Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed en de daartoe behorende campagne *Limburg Bespaart.nl* zorgen voor gerichte en laagdrempelige én bestaande communicatie richting de doelgroep.

Door deze aanpak ontstaat een samenhangend en complementair netwerk, waarin financiering, ondersteuning en communicatie integraal worden aangeboden en elkaar versterken.

3.7. Input van gemeenten en bereik maatschappelijke organisaties

Op 30 maart 2026 is een digitaal webinar georganiseerd door de Provincie Limburg en SVn, gericht op de Rijksdotatie en het provinciale fonds. Het webinar had als doel gemeenten te informeren, input op te halen voor het Statenvoorstel en de interesse in deelname te peilen.

Aan het webinar namen verschillende geïnteresseerde gemeenten Beekdaelen, Landgraaf, Horst aan de Maas, Echt-Susteren, Schinnen, Stein, Valkenburg, Mook & Middelaar, Gulpen-Wittem en de Regio Parkstad Limburg deel. Daarnaast is het webinar breder gedeeld en teruggekeken, wat het bereik verder heeft vergroot.

Uit de reacties blijkt dat gemeenten het fonds zien als een waardevolle en noodzakelijke aanvulling op de bestaande instrumenten voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Met name de combinatie van ontzorging en financiering wordt als kansrijk gezien. Tegelijkertijd zijn er duidelijke aandachtspunten meegegeven:

- Laagdrempeligheid is essentieel, gezien de beperkte administratieve capaciteit bij veel verenigingen en het werken met vrijwilligers;

- Heldere en transparante communicatie over voorwaarden, looptijden en mogelijkheden tot combinatie met andere regelingen is noodzakelijk;
- Actieve ondersteuning bij het aanvraagproces wordt gewenst, bijvoorbeeld via persoonlijke begeleiding;
- Het delen van praktijkvoorbeelden en succesverhalen kan bijdragen aan vertrouwen en gebruik van het fonds.

Aanvullende schriftelijke reacties onderstrepen het belang van een goed ingerichte communicatie- en ontzorgingsstructuur, waarbij maatschappelijke organisaties niet alleen worden geïnformeerd, maar ook daadwerkelijk worden begeleid. Daarbij wordt gewezen op mogelijke rollen voor accountmanagement vanuit SVn of provincie en voor regionale energieloketten.

Tegelijkertijd geven gemeenten aan dat hun rol in de uitvoering mede afhankelijk is van beschikbare capaciteit. Dit betekent dat de provinciale inzet op centrale communicatie en ontzorging, onder meer via *Limburg Bespaart.nl* en het Ontzorgingsprogramma, van groot belang zal zijn voor het succes en de reikwijdte van het fonds.

3.8. Afstemming andere clusters

Deze nota is opgesteld in afstemming met de clusters Wonen en Leefomgeving, Financiën en Algehele Juridische Zaken, met betrekking tot passages over de subsidieaanvraag in het kader van de regeling *Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed*.

Vervolg

Voor de inrichting, uitvoering en monitoring van het fonds is een gerichte inzet van provinciaal personeel noodzakelijk. Het fonds verstrekt leningen waarbij de Rijksregeling een initiële termijn van 15 jaar kent en individuele leningen een looptijd tot 20 jaar zullen hebben. Om de continuïteit, kwaliteit en het financiële beheer van het fonds gedurende deze termijnen te waarborgen, is gedurende de volledige looptijd van de regeling en de verstrekte leningen structurele inzet van personeel vereist.

De inzet zoals hieronder beschreven is een eerste raming. De benodigde capaciteit hangt in sterke mate af van het aantal aanvragen en de omvang van de leningen. In theorie kan het aantal aanvragen variëren van enkele tientallen grote leningen tot honderd of meer kleinere leningen. Pas na de inrichting en livegang van het fonds kan nauwkeurig worden vastgesteld welke personele inzet daadwerkelijk nodig is. De raming biedt daarom een realistische indicatie van de verwachte capaciteit, die in de praktijk iets hoger of lager kan uitvallen.

3.9. Rol en taken van het kernteam

Het kernteam bestaat uit medewerkers met beleidsmatige, juridische en financiële expertise en is verantwoordelijk voor regie, beleidsmatige aansturing en toezicht op het fonds. Taken omvatten onder meer:

- Ontwikkelen en actualiseren van beleidskaders: opstellen van richtlijnen voor kredietverlening, bewaken dat leningen conform looptijdcriteria en voorwaarden worden verstrekt, en periodiek bijstellen op basis van veranderende omstandigheden;
- Inrichting van het fonds en deelnemersovereenkomst: begeleiding van de opstart, coördinatie met SVn en interne afstemming (AJZ, FIN, WL, SUB) voor juridische, financiële en inhoudelijke borging;
- Monitoring en rapportage: toezicht houden op kredietportefeuille, financiële positie en behaalde resultaten, rapportages verzorgen richting Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten, risico's signaleren en adviseren over beleidsaanpassingen;
- Stakeholdermanagement: contacten onderhouden met SVn, gemeenten, maatschappelijke organisaties en andere partijen om knelpunten tijdig te signaleren en uitvoering te optimaliseren.

3.10. Fasegewijze inzet

De provinciale inzet loopt door gedurende de gehele regeling en de looptijd van de leningen en kan in drie fasen worden onderscheiden:

Opstartfase (0–12 maanden)

- Extra capaciteit voor het operationeel maken van het fonds: beleidskaders opstellen, deelnemersovereenkomst met SVn afronden, interne afstemming organiseren en het kernteam samenstellen;
- Indicatieve inzet: 1 beleidsadviseur (0,6 FTE), 1 financieel medewerker (0,2 FTE), 1 juridisch adviseur (ad hoc 0,1–0,2 FTE).

Uitvoeringsfase (na inrichting, gedurende looptijd regeling en leningen)

- Kernteam aanwezig voor regie, sturing, monitoring en rapportage;
- SVn verzorgt operationele uitvoering en risicobeheer;
- Provinciale inzet voor strategische sturing, bewaking van voortgang en resultaten, tijdige signalering en mitigatie van risico's;
- Capaciteit kan periodiek worden geëvalueerd en bijgesteld op basis van het werkelijke aantal aanvragen.

Afrondingsfase (na afloop regeling/leningen)

- Afsluiten van leningen, evalueren van resultaten en financiële positie;
- Opstellen van eindrapportage richting Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten;
- Afbouwen kernteamcapaciteit en overdracht resterende beheertaken indien nodig.

3.11. Capaciteit en organisatie

Op basis van deze raming kan de provinciale inzet binnen de bestaande formatie worden uitgevoerd, zonder dat extra personeel hoeft te worden aangesteld. Indicatieve rollen:

- Beleidsadviseur (ca. 0,6 FTE): inhoudelijke sturing, beleidsontwikkeling en contact met SVn;
- Financieel medewerker (ca. 0,2–0,3 FTE): bewaking kredietportefeuille, financiële monitoring en rapportages;
- Juridisch adviseur (ad hoc, ca. 0,1–0,2 FTE): ondersteuning bij contracten, deelnemersovereenkomsten en compliance.

Deze structurele inzet kan binnen de bestaande formatie worden georganiseerd, waarbij de rollen zijn gericht op beleidsmatige sturing, financiële monitoring en juridische ondersteuning. Daarmee wordt het fonds gedurende de gehele looptijd van de regeling en de verstrekte leningen effectief beheerd, inclusief toezicht op de kredietportefeuille, aflossingen, rentebetalingen en naleving van beleids- en contractvoorwaarden. Risico's kunnen hierdoor tijdig worden gesignaleerd en beperkt, de financiële continuïteit blijft gewaarborgd en de dienstverlening aan maatschappelijke organisaties kan plaatsvinden volgens de gestelde richtlijnen en termijnen.

De gepresenteerde capaciteit is een indicatieve raming en zal, afhankelijk van het verloop van het fonds, worden bijgesteld op basis van het daadwerkelijke aantal aanvragen en de omvang van de leningen.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Factsheet Verantwoording Stappenplan SiS 4.0

Bijlage 2: Verordening Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Bijlage 3: Begrotingswijziging 13 – 2026

[Bijlage 4: Maatregelenlijst Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed](#)

**ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG**

No: G-26-016

Onderwerp: Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Provinciale Staten van Limburg;
gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 5 mei 2026
besluiten:

1. Om de volgende wensen en bedenkingen ter kennis te brengen ten aanzien van het aangaan van een financieringsrelatie met SVn, in het kader van het Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;
 - a. ...
 - b. ...
2. In te stemmen met:
 - a. Een bedrag van € 4,2 mln. beschikbaar te stellen aan SVn als financiering voor het inrichten van een fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;
 - b. Het storten van € 400.000 in de risicoreserve Financieel Instrumentarium Sturing in Samenwerkingen dit bedrag ten laste brengen van bestaande budgetten binnen Programma 4 Nieuwe energie en leefmilieu;
3. De 13^e begrotingswijziging vast te stellen;
4. De verordening ten behoeve van het Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed vast te stellen;
5. Gedeputeerde Staten te mandateren om, binnen de kaders van dit Statenvoorstel en conform Sturing in Samenwerking 3.0/4.0, de juridische documentatie ten behoeve van de start van Fonds laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed te finaliseren, met dien verstande dat wezenlijke afwijkingen van de door Provinciale Staten vastgestelde kaders opnieuw ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

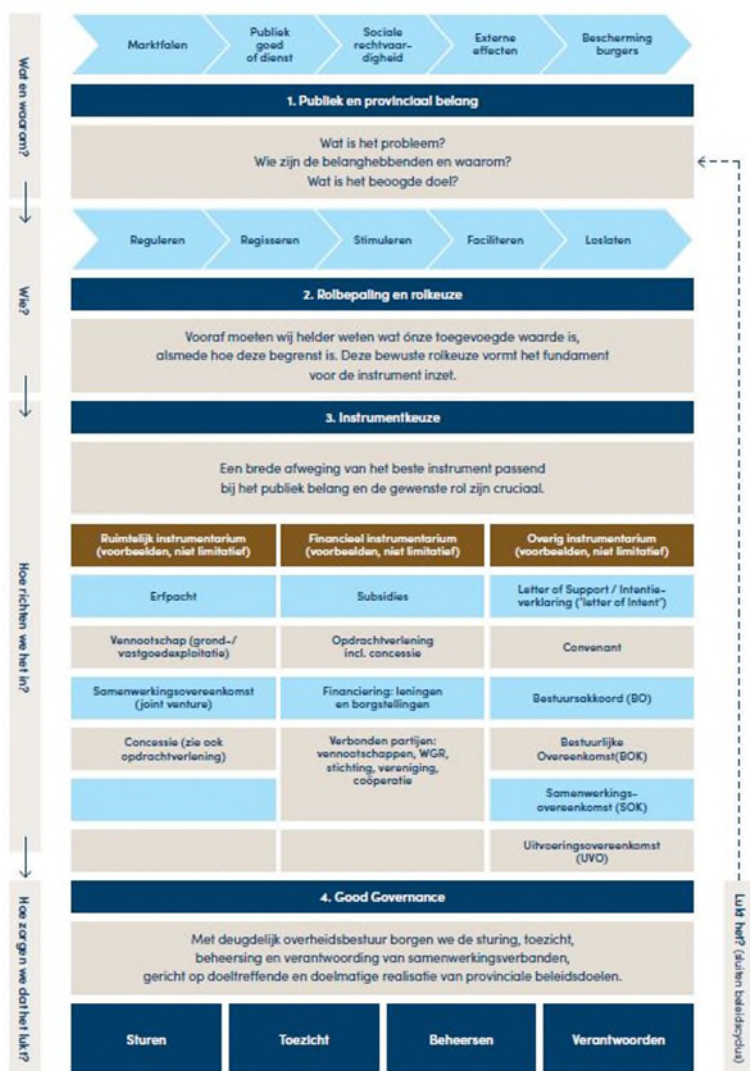
Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van
18 en 19 juni 2026

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter

BIJLAGE : FACTSHEET VERANTWOORDING STAPPENPLAN SIS 4.0

Bijlage bij het Statenvoorstel tot aangaan of continuering samenwerkingsverband

Project: Provinciaal fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Maastricht, 07-04-2026

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Leeswijzer	3
3.	Samenvatting	4
4.	Publiek belang	4
4.1.	Wat is het probleem?	4
4.2.	Wat is de reden van overheidsinterventie?	5
4.3.	Aantonen marktfalen:	5
4.4.	Wie zijn belanghebbenden en waarom?	5
4.5.	Wettelijke of autonome taak van de Provincie?	5
4.6.	KYC-procedures (Know Your Customer)	6
4.7.	Welk publiek doel dient dit project/propositie?	6
4.8.	Integrale afweging publiek en provinciaal belang	6
5.	Rolbepaling en rolkeuze (stap 2)	7
5.1.	Bepalen rol van de Provincie	7
5.2.	Voorlopige rolkeuze op ladder:	8
6.	Instrumentkeuze (stap 3)	8
6.1.	Bepalen voorlopige richting sturingswijze en mogelijke instrumenten	8
6.2.	Beoordelen gevolgen voor maatschappelijke rendement (doeltreffendheid)	9
6.3.	Beoordelen financiële en fiscale gevolgen (getrouwheid en compliance)	9
6.4.	Beoordelen juridische gevolgen (rechtmatigheid)	10
6.5.	Beoordelen organisatorisch gevolgen (uitvoerbaarheid)	10
6.6.	Beoordelen gevolgen voor doelmatigheid	11
6.7.	Beoordelen impact op totale portfolio	11
6.8.	integrale afweging meest geschikte instrument	11
7.	Good governance (stap 4)	11
7.1.	Wijze van sturing	11
7.2.	Wijze van toezicht	11
7.3.	Wijze van beheersing	12
7.4.	Wijze van verantwoording	12

1. Inleiding

De Provincie Limburg realiseert beleidsdoelen steeds vaker in samenwerking met externe partijen en via financiële instrumenten. Omdat de uitvoering daarmee verder van de provinciale organisatie af komt te staan, terwijl het provinciaal bestuur politiek en maatschappelijk aanspreekbaar blijft op doelrealisatie en rechtmatigheid, is een gestructureerde afweging nodig.

Het kader Sturing in Samenwerking 4.0 (SiS 4.0) is door de provincie vastgesteld om dergelijke samenwerkingen systematisch te beoordelen. SiS 4.0 helpt bij het expliciet beantwoorden van de kernvragen: welk publiek en provinciaal belang wordt gediend, welke rol de provincie inneemt, welk instrument het meest passend is en hoe governance, risico's en verantwoording worden ingericht.

Deze factsheet vormt de strategische SiS-toets bij het voorstel voor het fonds "Dotatie laagdrempelige leningen maatschappelijk vastgoed" en is bedoeld als onderbouwing voor bestuurlijke besluitvorming en voor de controlerende rol van Provinciale Staten.

2. Leeswijzer

De factsheet volgt de vaste opbouw van SiS 4.0 en is opgebouwd langs vier stappen:

1. Bepalen publiek en provinciaal belang (stap 1)

Uitwerking van probleem, reden voor overheidsinterventie (incl. marktfalen), stakeholders/KYC, provinciale doelen (incl. koppeling aan programmabegroting en ESG¹) en de integrale afweging of overheidsingrijpen gerechtvaardigd is.

2. Rolbepaling en rolkeuze (stap 2)

Bepalen van de meest passende provinciale rol op basis van de overheidsparticipatieladder en afwegingen rondom haalbaarheid, proportionaliteit, risicobereidheid, samenwerking en revolverendheid.

3. Instrumentkeuze (stap 3)

Onderbouwing van de voorlopige sturingswijze en keuze voor het voorkeursinstrument aan de hand van doeltreffendheid, financiële en fiscale gevolgen, rechtmatigheid, uitvoerbaarheid, doelmatigheid en de impact op de totale SiS-portfolio, inclusief integrale weging.

4. Good governance (stap 4)

Uitwerking van sturing, toezicht, beheersing en verantwoording, inclusief rapportage-afspraken, evaluatiemomenten en uitgangspunten voor een toekomststrategie/exit.

Waar de verdere uitwerking richting het Statenvoorstel aanvullende concretisering vraagt (bijvoorbeeld kwantificering van vraag/impact of verdere marktverkenning), is dit in de betreffende paragrafen expliciet benoemd.

¹ ESG-criteria zijn milieu-, sociale en bestuurscriteria voor de activiteiten van een bedrijf die gevolgen kunnen hebben voor de samenleving of het milieu. De ESG (environmental, social, and governance)-criteria vormen de drie belangrijkste criteria die gebruikt worden om de duurzaamheid en de ethische weerslag van een investering in een bedrijf of in een economisch veld te meten.

3. Samenvatting

Deze factsheet vult de toets Sturing in Samenwerking 4.0 (SiS 4.0) in voor het voorstel om in Limburg een revolverend fonds voor laagdrempelige leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in te richten en daarbij samen te werken met SVn als publieke uitvoeringsorganisatie. De toets onderbouwt dat sprake is van een publiek en provinciaal belang, dat overheidsinterventie noodzakelijk is vanwege structureel marktfalen (beperkte toegang tot financiering voor maatschappelijke organisaties) en dat de provincie een passende rol kiest (stimuleren/faciliteren) met uitvoering op afstand. De instrumentkeuze (revolverend fonds via SVn) is beoordeeld als het meest doelmatig en beheersbaar, mede omdat rijksmiddelen een eerste risicobuffer vormen en aanvullend een provinciale bestemmingsreserve risico fonds wordt ingericht. Good governance is uitgewerkt via sturing op kaders, periodieke rapportage, toezicht en verantwoording richting GS/PS, met een duidelijke exit-/herijkingslogica na afloop van de looptijd.

4. Publiek belang

4.1. Wat is het probleem?

maatschappelijke organisaties (zoals sportverenigingen, dorpshuizen, culturele instellingen, religieuze organisaties en zorg- en welzijnsorganisaties) beschikken in Limburg veelal over vastgoed met een relatief hoog energieverbruik en toenemende onderhouds- en energielasten. Verduurzaming is vaak technisch haalbaar en op termijn financieel rationeel (lagere energielasten), maar in de praktijk blijven investeringen achter. De oorzaken moeten vanuit meerdere perspectieven worden begrepen:

- Financieel-economisch perspectief (toegang tot kapitaal):

Veel maatschappelijke organisaties hebben beperkte vrije reserves, beperkte kasruimte en onvoldoende zekerheden/onderpand. Daardoor komen zij niet (tijdig) in aanmerking voor reguliere bancaire financiering of krijgen zij financiering tegen ongunstige voorwaarden. Dit veroorzaakt een structurele financieringskloof: projecten zijn wenselijk, maar de startinvestering is niet financierbaar.

- Maatschappelijk perspectief (leefbaarheid en voorzieningen):

Het vastgoed ondersteunt functies die direct bijdragen aan leefbaarheid en sociale samenhang. Als energielasten hoog blijven, gaat er structureel budget ten koste van activiteiten en dienstverlening. In het uiterste geval kan dit leiden tot verschraling of sluiting van voorzieningen.

- Transitieperspectief (klimaat/energie):

Maatschappelijk vastgoed is een zichtbaar en relevant onderdeel van de gebouwde omgeving. Achterblijvende verduurzaming betekent gemiste CO₂-reductie en gemiste versnelling van de energietransitie in de wijk/dorpen.

- Bestuurlijk uitvoeringsperspectief (versnippering):

Gemeenten hebben niet overal eigen financieringsinstrumenten, en waar ze bestaan verschillen voorwaarden sterk. Hierdoor is de toegang ongelijk, versnipperd en schaalfonefficiënt.

Samenvatting probleemdefinitie:

Er is sprake van een structurele financieringskloof voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, waardoor maatschappelijk wenselijke investeringen niet of te laat plaatsvinden, met negatieve effecten op energielasten, voorzieningen en klimaatdoelen.

4.2. Wat is de reden van overheidsinterventie?

De reden voor overheidsinterventie ligt primair in marktfalen en positieve externe effecten:

Marktfalen:

De markt voorziet onvoldoende in passende financiering voor deze doelgroep. De combinatie van (i) beperkte zekerheden, (ii) relatief kleine en versnipperde leningvolumes en (iii) beperkte professionele financiële capaciteit bij veel organisaties maakt dat bancaire financiering vaak niet beschikbaar is of niet tegen redelijke voorwaarden. Dit is een structureel marktfalen dat zonder publieke interventie niet wordt opgelost.

Externe effecten / publieke meerwaarde:

Verduurzaming levert maatschappelijke baten op die niet volledig bij de individuele organisatie terechtkomen, zoals CO₂-reductie, bijdrage aan net ontlasting (bijv. via energiebesparing), en behoud van maatschappelijke voorzieningen. Hierdoor is onderinvestering rationeel vanuit individueel perspectief, maar suboptimaal maatschappelijk.

Sociale rechtvaardigheid / toegankelijkheid energietransitie:

Maatschappelijke organisaties zijn niet primair winstgedreven en hebben vaak beperkte investeringsruimte. Zonder overheidsinterventie ontstaat een ongelijk speelveld waarbij juist de organisaties met de grootste maatschappelijke betekenis achterblijven.

4.3. Aantonen marktfalen:

Het marktfalen wordt in algemene zin aangetoond via de structurele beperkte krediettoegang van de doelgroep (signalen Ontzorgingsprogramma, sectorbeelden, ervaringen andere provincies). In de verdere uitwerking richting Statenvoorstel wordt dit concreet onderbouwd. Daarnaast geldt dat de rijksregeling expliciet is ingericht om dit marktfalen te adresseren door provincies te faciliteren met dotaties voor rentekorting/risicoreserve/uitvoering.

4.4. Wie zijn belanghebbenden en waarom?

- Maatschappelijke organisaties / vastgoedeigenaren (primair): belang bij financierbare verduurzaming, lagere energielasten, continuïteit van voorzieningen.
- Gemeenten: belang bij behoud van lokale voorzieningen, leefbaarheid, ondersteuning van maatschappelijke infrastructuur; gemeenten zijn bovendien vaak eerste aanspreekpunt voor organisaties.
- Provincie Limburg: belang bij realisatie energie- en klimaatdoelen, brede welvaart en leefbaarheid; doelmatige inzet van publieke middelen met revolverend karakter.
- Rijk / RVO / betrokken ministerie: belang bij uitvoering Klimaatfondsdoelen en effectieve besteding rijksmiddelen via regionale fondsen.
- SVn (uitvoerder): belang bij duidelijke kaders, uitvoerbaarheid, beheerbare risico's; publieke taak in het faciliteren van financieringsinstrumenten.
- BNG / landelijk fonds (alternatief): relevant als alternatief kanaal; belang bij landelijke inrichting.
- Netbeheerders / energieloketten (indirect): belang bij energiebesparing, ontlasting energievraag en versnelling verduurzaming.
- Inwoners/gebruikers van voorzieningen: belang bij beschikbaar, betaalbaar en toekomstbestendig maatschappelijk aanbod.

4.5. Wettelijke of autonome taak van de Provincie?

Dit betreft een autonome provinciale taak: het realiseren van provinciale beleidsdoelen op energie/klimaat en leefbaarheid via ondersteunende instrumenten. De provincie neemt geen wettelijke

of beleidstaken van gemeenten of het Rijk over; gemeenten blijven verantwoordelijk voor lokale voorzieningen en het lokale beleid, terwijl de provincie een aanvullend regionaal financieringsinstrument beschikbaar stelt.

4.6. KYC-procedures (Know Your Customer)

- Voor de uitvoeringspartij SVn: SVn is een publieke stichting zonder winstoogmerk die structureel voor decentrale overheden leningen uitvoert. De KYC-toets richt zich daarom vooral op governance, integriteit, compliance en uitvoeringskwaliteit (o.a. statuten/ governance inrichting/ compliance raamwerk).
- Voor individuele leningnemers: de integriteits- en klanttoets vindt plaats in het kredietproces (via SVn), conform de toepasselijke wet- en regelgeving en uitvoeringskaders.

Uitkomsten van KYC/ integriteitschecks worden geborgd in de deelnemersovereenkomst en uitvoeringsafspraken en waar nodig gerapporteerd (geaggregeerd) aan provincie.

4.7. Welk publiek doel dient dit project/propositie?

Het publieke doel is het realiseren van versnelling van verduurzaming van maatschappelijk vastgoed door het wegnemen van financieringsbelemmeringen, met als effecten: lagere energielasten, toekomstbestendige gebouwen en behoud van voorzieningen.

Bijdrage aan beleidsdoelen in PS-kaders

Het voorstel draagt bij aan de provinciale beleidsdoelen rond:

- energietransitie (energiebesparing, duurzame opwek);
- klimaat (CO₂-reductie);
- leefbaarheid/brede welvaart (behoud maatschappelijke voorzieningen, financiële weerbaarheid organisaties).

Bijdrage aan Programmabegroting (doelen/indicatoren)

Het instrument draagt bij aan programmadoelen die zien op verduurzaming gebouwde omgeving, CO₂-reductie en/of ondersteuning van maatschappelijke initiatieven. De exacte koppeling aan programmadoelen en indicatoren wordt in het Statenvoorstel geconcretiseerd (incl. outputindicatoren zoals aantal leningen, investeringsvolume, geschatte besparing/CO₂).

Bijdrage aan ESG-doelen

- E (Environmental): reductie energiegebruik en CO₂-uitstoot door investeringen in energiebesparing/opwek.
- S (Social): behoud en versterking van maatschappelijke voorzieningen; verlagen van vaste lasten zodat middelen naar maatschappelijke activiteiten kunnen.
- G (Governance): uitvoering via publieke uitvoerder (SVn), transparante sturing op afstand, periodieke verantwoording, risicoreserves en heldere exit.

4.8. Integrale afweging publiek en provinciaal belang

Op basis van 1.1 t/m 1.4 is sprake van een duidelijk publiek en provinciaal belang dat overheidsinterventie legitimeert.

- Het (maatschappelijk) probleem is scherp: een structurele financieringskloof leidt tot uitblijvende verduurzaming, hogere energielasten en risico's voor voorzieningen.
- De reden voor interventie is overtuigend: marktfalen (geen passende financiering) gecombineerd met positieve externe effecten en sociale doelstellingen.
- Belanghebbenden zijn expliciet in beeld gebracht: de provincie neemt geen taken over van andere overheden maar faciliteert aanvullend.

- De bijdrage aan PS-beleidsdoelen en programmadoelen is direct: energietransitie/klimaat en leefbaarheid.
- Het betreft een autonome provinciale taak: instrumentele ondersteuning om provinciale doelen te bereiken.

Omdat sprake is van (indirecte) financiering, wordt marktfalen nader onderbouwd richting Statenvoorstel via marktverkenning en casuïstiek, maar de rijksregeling is juist ingericht vanuit dit uitgangspunt.

5. Rolbepaling en rolkeuze (stap 2)

5.1. Bepalen rol van de Provincie

- Wat kunnen we doen? Welke rol en inspanning zijn haalbaar voor ons?
Een uitvoerende kredietverleningsrol is niet passend/haalbaar binnen de provinciale organisatie. Wel is het haalbaar en passend om revolverend kapitaal beschikbaar te stellen en te sturen op kaders en prestaties, met uitvoering bij een publieke uitvoerder. Dit vraagt een beperkte provinciale regie-inzet (kernteam) en contractmanagement, geen operationele kredietafhandeling.
- Staat de inspanning in verhouding tot het verwachte resultaat of effect?
Ja. Met provinciale cofinanciering wordt rijksbijdrage ontsloten (hefboom) en ontstaat een instrument dat meerdere projecten kan financieren door revolverendheid. De inspanning (kaderstelling, overeenkomst, monitoring) is proportioneel.
- Hoeveel risico zijn we bereid te nemen?
Beheersbaar risico. Risico's worden gedempt door (i) rijksdotatie als eerste buffer/risicoreserve, (ii) provinciale bestemmingsreserve risico fonds als aanvullende buffer, en (iii) professioneel kredietbeheer door SVn. Het resterend risico wordt expliciet afgewogen in het Statenvoorstel.
- Zijn wij de meest geschikte overheid om dit probleem aan te pakken?
Ja, als regionale partij. Gemeenten zijn vaak te klein/versnipperd om zelfstandig een revolverend fonds doelmatig op te zetten; het Rijk biedt een kader en middelen, maar regionale invulling is nodig om passend maatwerk te leveren.
- Kunnen we zelfstandig werken of is samenwerking nodig?
Samenwerking is nodig: uitvoering bij SVn (publieke uitvoerder) en afstemming met gemeenten/stakeholders voor vraagarticulatie en bereik.
- Wil een private partij indien nodig meewerken aan onze doelen?
De markt voorziet juist onvoldoende; daarom wordt gekozen voor een publiek uitvoeringsmodel. Private partijen (installateurs/adviseurs) spelen wel een rol in realisatie van maatregelen, maar niet in de kern van het financieringsinstrument.
- Verdeling taken, kosten, opbrengsten, risico's
Taken en risico's worden functioneel verdeeld: provincie financiert en stuurt op kaders; SVn voert uit (krediettoets, beheer); risico's worden afgedekt via buffers; opbrengsten (rente/aflossing) blijven in het fonds.

- Integrale aanpak?

Ja, in die zin dat één provinciale regeling uniform beschikbaar is. De uitvoering blijft gestandaardiseerd, wat complexiteit beheersbaar houdt.

- Eisen aan revolverendheid

Hoog: provinciale bijdrage wordt als financiële uitzetting op de balans verwerkt; middelen zijn revolverend. Rijksmiddelen worden benut voor rentekorting/uitvoering/risicobuffering, waardoor revolverendheid in stand blijft.

5.2. Voorlopige rolkeuze op ladder:

De provincie kiest primair voor Stimuleren (met een financiële interventie/leningsinstrument) en aanvullend Faciliteren (mogelijk maken van initiatieven uit de samenleving). Er is geen regulerende rol en geen “loslaten”.

6. Instrumentkeuze (stap 3)

6.1. Bepalen voorlopige richting sturingswijze en mogelijke instrumenten

- Hoeveel invloed willen we hebben op project en proces?

De provincie wil invloed op: doelgroep, voorwaarden, publieke doelrealisatie, risicobeheersing en verantwoording richting PS. De provincie wil niet sturen op individuele kredietbesluiten (operationele uitvoering bij SVn).

- Hoe past de gewenste sturing bij verantwoording richting PS?

PS moet kaders kunnen stellen (doel, middelen, risico), en GS moet kunnen rapporteren over prestaties en risico's. Dit vraagt een instrument met heldere KPI's, rapportageafspraken en transparante governance.

- Kunnen we sturen op doelstellingen in businesscase?

Ja, via: fondsvoorwaarden, doelgroepafbakening, inzet rijksdotatie (rentekorting/risicoreserve), rapportage over output/outcome (leningen, investeringsvolume, indicatieve besparing/CO₂).

- Risico's en kansen van interventie

- o Kans: hefboom (rijksmiddelen), versnelling verduurzaming, lagere energielasten, behoud voorzieningen.
- o Risico: kredietverliezen, onderbenutting, reputatie. Afdekking via buffers en uitvoering SVn.

- Instapmoment en exit

Instap nu is nodig vanwege rijksplanning (middelen naar regio vs landelijk). Exit/afbouw na 15 jaar of herijking; middelen kunnen terugvloeien. Indien na drie jaar blijkt dat het instrument onvoldoende aansluit bij de beoogde doelgroep, kunnen de Provincie Limburg en het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) besluiten de resterende subsidiegelden, verminderd met de reeds gemaakte kosten, terug te laten vloeien naar de DUMAVA-regeling.

- Communicatierisico's

Heldere communicatie over doelgroep, voorwaarden, niet-subsidie maar lening; voorkomen verwachtingen dat provincie individuele projecten “garandeert”. SVn en provincie stemmen communicatiekaders af.

- Voorlopig realistische instrumenten
- 1. Revolverend leningsfonds via SVn (voorkeur).
- 2. Geen regionaal fonds → landelijke route (BNG/landelijk fonds).
- 3. Subsidie-instrument (minder passend door niet-revolverend).

6.2. Beoordelen gevolgen voor maatschappelijke rendement (doeltreffendheid)

Het revolverend fonds draagt doeltreffend bij aan provinciale doelen doordat het direct de knelpuntvariabele adresseert: toegang tot financiering. Maatschappelijk rendement bestaat uit:

- versnelling uitvoering (van advies naar realisatie);
- structurele lastendaling bij organisaties (meer ruimte voor maatschappelijke functie);
- CO₂-reductie door energiebesparing/opwek.

Hefboomeffect: provinciale middelen ontsluiten rijksmiddelen en worden revolverend ingezet, waardoor over de looptijd meer projecten kunnen worden gefinancierd dan de initiële omvang. Kwantificering (aantallen/CO₂) wordt in de verdere uitwerking richting Statenvoorstel geconcretiseerd op basis van marktverkenning en uitvoeringsdata (SVn).

6.3. Beoordelen financiële en fiscale gevolgen (getrouwheid en compliance)

- Beschikbaarheid middelen
Binnen het betreffende programma zijn geen middelen beschikbaar. Dekking vindt plaats via de algemene reserve (fondsbijdrage) en via vorming van een bestemmingsreserve risico fonds.
- Exploitatie en balans
Fondsbijdrage wordt verwerkt als financiële uitzetting (balans, financiële vaste activa). Vorming bestemmingsreserve risico fonds is een onttrekking aan algemene reserve en opname als bestemmingsreserve op de balans. Uitvoeringskosten/ beheervergoeding worden in beginsel gedekt uit fondsopbrengsten (rente) en/of rijksdotatie (conform regeling), zodat structurele exploitatie-impact beperkt blijft.

Fiscale consequenties

Omzetbelasting

Op basis van de huidige feiten en omstandigheden is de variabele beheervergoeding vrijgesteld van omzetbelasting. Eventuele marketing en communicatiekosten alsmede andere kosten zullen wel belast zijn met omzetbelasting. De omzetbelasting die aan Provincie Limburg in rekening wordt gebracht verband houdende met de (verstrekking van leningen voor) verduurzaming maatschappelijk vastgoed is niet compensabel uit het BTW-compensatiefonds. Deze kostprijsverhogende btw kan worden gedekt uit de rentebaten van de leningen, de SPUK bedrijfsmatig vastgoed – ontzorgingsprogramma MKB (FCL 69947, 412 SPUK J118 Ontzorgingsprogramma MKB procesmiddelen) en FCL 69661, 411 SPUK J86 Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche.

Vennootschapsbelasting

Op dit moment is de Provincie Limburg voor geen van haar activiteiten vennootschapsbelastingplichtig. Het besluit tot inrichting van dit revolverend financieringsinstrument leidt – afhankelijk van de uiteindelijke feiten en omstandigheden – tot vennootschapsbelastingplicht op het niveau van de Provincie Limburg. Vervolgens dient op basis van de definitieve feiten en omstandigheden jaarlijks getoetst te worden of er sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit, waarbij mogelijk afstemming met de Belastingdienst noodzakelijk zal zijn.

Het vennootschapsbelastingplichtig worden van de activiteit 'leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed' kan ook gevolgen hebben voor andere activiteiten van de Provincie Limburg. Deze kunnen dan potentieel in de heffing van vennootschapsbelasting betrokken worden. Naast de verschuldigde vennootschapsbelasting (25,8%) resulteert dit ook in aanvullende administratieve verplichtingen en lasten voor de provinciale organisatie. Uitgaande van een rente van 2% over een lening capaciteit van € 5,6 mln. gedurende 15 jaar, de beheervergoeding zoals opgenomen in de rijkssubsidiebeschikking & deelnemersovereenkomst alsmede de te verwachten administratieve lasten is een eerste indicatie dat deze kosten als gevolg van het vennootschapsbelastingplichtig worden € 350.000 bedragen. Dit is een grove inschatting, omdat overige te alloceren kosten op dit moment nog niet bekend zijn.

Vanuit fiscaal perspectief wordt geadviseerd om de inrichting van de samenwerking met SVn en de financiële stromen met betrekking tot de leningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed zodanig vorm te geven dat het risico op het Vpb-plichtig worden van de activiteit zoveel mogelijk gemitigeerd wordt. Dit kan bijvoorbeeld door het beperken van de provinciale arbeid met betrekking tot de verstrekking van de leningen en/of het fiscaal optimaal vormgeven van de (financiële) afspraken met SVn waardoor geen structurele overschotten voor de Provincie Limburg ontstaan.

Mocht in de toekomst, als gevolg van dit project, sprake zijn van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit, dan zullen de kosten (de verschuldigde vennootschapsbelasting 25,8%, administratieve lasten en advieskosten) binnen het Programma Energie worden opgevangen, mocht dit niet toereikend zijn dan zal het inhoudelijk verantwoordelijke cluster, te weten Wonen en Leefomgeving, terug komen om aanvullende middelen te vragen.

Risicoprofiel en beheersmaatregelen

- Risico's worden gelaagd afgedekt: rijksbuffer → provinciale bestemmingsreserve → pas daarna fondsvermogen. Krediettoets en beheer door SVn.
- Kasstromen en rendement
Kasuitstroom bij storting; kasinstroom via aflossingen/rente; revolverend hergebruik. Maatschappelijk rendement (energielasten/CO₂/leefbaarheid) volgt uit gerealiseerde projecten.

6.4. Beoordelen juridische gevolgen (rechtmatigheid)

Juridische sturing en controle worden geborgd via:

- deelnemersovereenkomst met SVn (rollen, mandaat, rapportage, audit, governance);
- fondsvoorwaarden (doelgroep, leningvoorwaarden, gebruik middelen);
- afspraken over informatievoorziening richting GS/PS.

Staatssteun: het instrument richt zich op non-profit/maatschappelijke organisaties; in de uitwerking wordt beoordeeld welke staatssteunkaders relevant zijn (en hoe SVn/regeling hiermee omgaat).

Aanbesteding: keuze SVn en contractering is getoetst aan aanbestedingsregels (publieke uitvoerder/marktpositie).

6.5. Beoordelen organisatorisch gevolgen (uitvoerbaarheid)

Provinciale impact: beperkte maar noodzakelijke regiecapaciteit (kernteam) voor:

- kaderstelling/beleid;
- contractmanagement SVn;

- monitoring/rapportage;
- stakeholderafstemming (gemeenten).

Uitvoering (kredietverlening/administratie) ligt bij SVn. Daarmee blijft de uitvoeringslast binnen provincie beperkt en passend bij uitvoeringskracht.

6.6. Beoordelen gevolgen voor doelmatigheid

Het instrument is doelmatig omdat:

- bestaande uitvoeringsinfrastructuur (SVn) wordt benut;
- revolverendheid zorgt voor hergebruik van middelen;
- rijksmiddelen risico's en kosten dempen, waardoor provinciale euro's efficiënter renderen.
- een subsidie zou doelmatiger lijken in uitvoering, maar is financieel minder efficiënt omdat middelen niet terugvloeien.

6.7. Beoordelen impact op totale portfolio

De propositie past binnen de SiS-portfolio als revolverend financieel instrument gericht op energie/maatschappelijk vastgoed. Concentratierisico is beperkt door spreiding over meerdere leningnemers en projecten. Sectorconcentratie (maatschappelijk vastgoed) is bewust en past bij beleidsprioriteiten; het fondsvolume is bovendien beperkt (€ 5,6 mln.). Afhankelijkheid van één debiteur wordt voorkomen door plafond per lening en spreiding (beleid/uitvoering). De propositie concurreert niet met bestaande provinciale fondsen, maar vult een doelgroep/segment aan.

6.8. integrale afweging meest geschikte instrument

Onderstaande tabel geeft de integrale afweging weer (indicatief; definitieve scoring volgt bij afronding businesscase en contractering):

Mogelijke instrumenten	Revolverend fonds via SVn (regionaal)	Landelijk fonds (BNG)	Subsidie-instrument
Doeltreffendheid	++	+/0	+
Getrouwheid & compliance	++	+	0
Rechtmatigheid	0/+	0	+
Uitvoerbaarheid	+	+	++
Doelmatigheid	++	0/+	0
Impact op totale portfolio	+	0	0
Totaal	++ (voorkeur)	0/+	0/+

Uitkomst: Voorkeursinstrument is het revolverend regionaal fonds via SVn, vanwege beste balans tussen effectiviteit, revolverendheid, regionale sturing en beheersbaarheid.

7. Good governance (stap 4)

7.1. Wijze van sturing

Sturing door provincie vindt plaats via:

- vaststelling beleidskaders en fondsvoorwaarden;
- deelnemersovereenkomst met SVn (doel, doelgroep, mandaat, rapportage, evaluatie);
- KPI-set (leningen, volume, type maatregelen, indicatieve besparing/CO₂, spreiding, doorlooptijden).
- Provincie stuurt op “wat” (doelen en kaders), SVn op “hoe” (uitvoering).

7.2. Wijze van toezicht

Toezicht wordt ingericht via:

- periodieke rapportages (minimaal jaarlijks) met financiële en beleidsmatige resultaten;
- inzicht in portefeuillekwaliteit (geaggregeerd), benutting risicoreserves en bijzondere beheer-casuïstiek op hoofdlijnen;
- audit-/controlemogelijkheden conform overeenkomst (o.a. controleverklaringen, ISAE/assurance waar passend);
- bestuurlijke evaluatiemomenten en escalatieprocedure.

7.3. Wijze van beheersing

Beheersing (risico, compliance, continuïteit) wordt geborgd door:

- gelaagde risicoafdekking (rijksbuffer + bestemmingsreserve risico fonds);
- professioneel kredietproces en beheer door SVn;
- limieten en spreidingsregels (o.a. max. lening per object, doelgroepafbakening);
- afspraken over wijzigingsbeheer (aanpassing voorwaarden alleen via provinciale besluitvorming);
- governanceafspraken over integriteit/KYC.

7.4. Wijze van verantwoording

Verantwoording richting GS/PS via:

- jaarlijkse voortgangsrapportage over output/outcome en financiële stand;
- verwerking in P&C-cyclus (waar passend) en jaarrekening (balanspositie en mutaties);
- transparantie over inzet algemene reserve, fondspositie, bestemmingsreserve risico fonds en eventuele waardemutaties;
- evaluatie na afgesproken periode (bijv. midterm) en einde looptijd (15 jaar), inclusief besluitvorming over voortzetting/afbouw.

Provinciaal Blad

Officiële naam regeling:	Verordening Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed
Citeertitel:	Verordening Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed
Naam ingetrokken regeling:	N.v.t.
Besloten door:	Provinciale Staten van Limburg
Onderwerp:	Fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed
Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd:	Provinciewet en Algemene wet bestuursrecht
Datum inwerkingtreding:	1 september 2026
Looptijd regeling:	van 1 september 2026 tot 31 september 2041
Verantwoordelijk Cluster:	WL

Provinciale Staten van Limburg maken ter voldoening aan het bepaalde in de Provinciewet en de Algemene wet bestuursrecht bekend dat zij in hun vergadering van 18 en 19 juni 2026 het volgende besluit hebben genomen:

Provinciale Staten van Limburg,

Gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg d.d. 5 mei 2026,

Gelet op artikel 143 van de Provinciewet,

BESLUITEN

Vast te stellen de volgende verordening:

Verordening Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Algemene Groepsvrijstellingsverordening: verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU L 187/1 van 26 juni 2014);

- b. aanvrager: een rechtspersoon, niet zijnde een overheidsorgaan of andere publiekrechtelijke rechtspersoon, die activiteiten verricht die naar hun aard zijn gericht op het dienen van een maatschappelijk belang en die niet in overwegende mate zijn gericht op het maken van winst, en die juridisch eigenaar is van, dan wel het duurzaam beheer voert over het maatschappelijk vastgoed waarop de aanvraag betrekking heeft¹;
- c. college: het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg;
- d. de-minimisverordening: verordening (EU) 2023/2831 van de Commissie van 13 december 2023 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun;
- e. duurzaam beheer: het beheer van vastgoed op basis van een schriftelijke overeenkomst met een looptijd van ten minste 5 jaar, waarbij de aanvrager verantwoordelijk is voor het dagelijks beheer en het planmatig onderhoud van het vastgoed;
- f. maatschappelijk vastgoed: gebouwde onroerende zaak met een publieksfunctie die wordt gebruikt voor maatschappelijke doeleinden.
Indien sprake is van een multifunctioneel pand, wordt slechts dat gedeelte van het pand als maatschappelijk vastgoed aangemerkt dat aantoonbaar voor ten minste 75% van het gebruiksoppervlak wordt gebruikt voor maatschappelijke doeleinden;
- g. maatregelen: maatregelen als bedoeld in artikel 4 die leiden tot energieopslag, de productie van duurzame energie of energiebesparende maatregelen, waaronder isolatie, beglazing en constructieonderdelen;
- h. lening: een zakelijke lening die onderhands of hypothecair wordt verstrekt ten behoeve van de financiering van de door het college aanvaarde werkelijke kosten van maatregelen;
- i. SVn: Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten, statutair gevestigd te Hoevelaken en kantoorhoudende te Amersfoort, financiële dienstverlener, geregistreerd onder AFM-vergunning nummer 12013647;
- j. toewijzing: het besluit van het college op basis waarvan de aanvrager een aanvraag kan indienen bij SVn voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed;
- k. werkelijke kosten: de kosten van materialen en werkzaamheden voor zover noodzakelijk en redelijk voor het treffen van maatregelen.

Artikel 2 Toepassingsbereik

Deze verordening is uitsluitend van toepassing op leningaanvragen:

1. Voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, dat is gelegen binnen de Nederlandse provincie Limburg
2. De aanvrager van een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed is een rechtspersoon als bedoeld in artikel 1, onderdeel b.

Artikel 3 Kenmerken

1. De looptijd van de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed bedraagt minimaal 5 jaar en maximaal 20 jaar.

¹ Zie de website van de Provincie Limburg voor nadere duiding: www.limburg.nl/fonds-verduurzaming-maatschappelijk-vastgoed.

2. De Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed wordt annuïtair verstrekt via SVn. Uitbetaling vindt plaats overeenkomstig de door SVn gehanteerde procedures.
3. Van de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed wordt een hypothecaire of onderhandse akte opgemaakt.
4. Indien de aanvrager geen juridisch eigenaar is van het vastgoed, dient de aanvraag vergezeld te gaan van:
 - a. een schriftelijke overeenkomst tussen de aanvrager en de juridisch eigenaar van het vastgoed waaruit het duurzaam beheer als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, en de in dat kader gemaakte afspraken blijken;
 - b. een schriftelijke verklaring van de juridisch eigenaar waaruit diens instemming met de voorgenomen investering blijkt; en
 - c. een door SVn aanvaarde vorm van zekerheidsstelling, waaronder mede kan worden begrepen een garantie of borgstelling.
5. Het rentepercentage voor de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed bedraagt indicatief 2% en wordt door het college vastgesteld op het moment van toewijzing.
 - a. Het rentepercentage kan door het college worden aangepast indien daarvoor aantoonbare aanleiding of noodzaak bestaat;
 - b. Een wijziging van het rentepercentage heeft geen gevolgen voor reeds toegewezen Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.
6. De voorwaarden voor de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed worden door het college bepaald en vervat in de toewijzing en maken onderdeel uit van de leningvoorwaarden van SVn. De voorwaarden zijn opgenomen op de website van de Provincie Limburg: www.limburg.nl/fonds-verduurzaming-maatschappelijk-vastgoed.

Artikel 4 Maatregelen

1. Tot de maatregelen worden gerekend verduurzamingsmaatregelen die bijdragen aan energiebesparing, duurzame energieopwekking en/of vermindering van de CO₂-uitstoot van het maatschappelijk vastgoed, alsmede de daarmee direct samenhangende bouwkundige en installatietechnische voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de doelmatige uitvoering daarvan, voor zover deze zijn opgenomen in het tweede lid.
2. Een limitatief overzicht van de in aanmerking komende maatregelen is opgenomen op de website van de Provincie Limburg: www.limburg.nl/fonds-verduurzaming-maatschappelijk-vastgoed.
3. De Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed bedraagt nooit meer dan de werkelijke kosten, met een maximum van € 250.000,- inclusief BTW.

Artikel 5 Beleidsdoelen

1. Het college kan een aanvraag voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed toewijzen indien met de uitvoering van de maatregelen

aantoonbaar wordt bijgedragen aan energiebesparing, duurzame energieopwekking en/of vermindering van de CO₂-uitstoot van het maatschappelijk vastgoed.

2. Indien het college de aanvraag toewijst, wordt de aanvrager op grond van de in artikel 7, eerste lid, bedoelde bevoegdheid verwezen naar SVn voor het indienen van een aanvraag voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.
3. SVn behandelt de aanvraag overeenkomstig haar eigen acceptatie- en toetsingskader.

Artikel 6 Budget

Het college stelt het budget voor de Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed vast. Het budget is opgenomen op de website van de Provincie Limburg: www.limburg.nl/fonds-verduurzaming-maatschappelijk-vastgoed.

Artikel 7 Bevoegdheid college

1. Het college toetst de aanvraag aan het bepaalde in deze verordening en is bevoegd om de aanvrager bij toewijzing van de aanvraag te verwijzen naar SVn voor het indienen van een aanvraag voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.
2. Het in artikel 3, vijfde lid, genoemde indicatieve rentepercentage kan door het college worden aangepast indien daartoe conform artikel 3, vijfde lid aantoonbare aanleiding of noodzaak bestaat op grond van marktomstandigheden, uitvoeringspraktijk of andere relevante ontwikkelingen.
3. Het besluit van het college tot toewijzing, afwijzing of intrekking van een aanvraag is een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 8 Procedure aanvraag en toewijzing

1. Een aanvraag voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed kan uitsluitend worden ingediend bij het college met gebruikmaking van het daartoe vastgestelde (digitale) aanvraagformulier dat is geplaatst op de website van de Provincie Limburg: www.limburg.nl/fonds-verduurzaming-maatschappelijk-vastgoed.
2. Het aanvraagformulier dient volledig ingevuld en rechtsgeldig ondertekend te zijn, voorzien van alle bij het aanvraagformulier gespecificeerde bijlagen, en te worden ingediend op de wijze die in het aanvraagformulier is aangegeven.
3. Indien de aanvraag niet alle gegevens bevat die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen een termijn van vier weken aan te vullen.
4. Indien de aanvraag niet binnen de in het derde lid genoemde termijn volledig is aangevuld, kan het college besluiten de aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht buiten behandeling te laten.
5. Het college behandelt aanvragen in volgorde van datum van ontvangst van de volledige aanvraag.
6. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van een volledige aanvraag en deelt de beslissing mee aan de aanvrager bij toewijzings- of afwijzingsbesluit. Deze termijn kan eenmaal met twaalf weken worden verlengd.
7. Overschrijding van de in het zesde lid genoemde termijn houdt niet in dat de aanvraag van rechtswege is of wordt geacht te zijn gehonoreerd.
8. Een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed wordt uitsluitend toegewezen onder voorbehoud van een positieve krediettoets door SVn.

Artikel 9 Afwijzen aanvraag en intrekken toewijzing

1. Het college wijst een aanvraag voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed af indien:
 - a. het budget niet toereikend is om de aanvraag te honoreren; of
 - b. de werkelijke kosten naar haar oordeel niet in redelijke verhouding staan tot het te bereiken resultaat; of
 - c. de werkelijke kosten van de maatregelen minder bedragen dan € 5.000,- inclusief btw; of
 - d. de maatregelen waarvoor de lening wordt aangevraagd onvoldoende aansluiten bij de beleidsdoelen als bedoeld in artikel 5;
 - e. niet wordt voldaan aan de in deze verordening gestelde voorwaarden.
2. Het college trekt de toewijzing van een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in indien:
 - a. de toewijzing is gebaseerd op onjuiste of onvolledige gegevens; of
 - b. de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed niet tot stand komt binnen de in de toewijzing genoemde termijn, waardoor de toewijzing van rechtswege vervalt.

Artikel 10 Financiële toets, verstrekken en beheer door SVn

1. De toewijzing door het college betreft een reservering voor een Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed uit het provinciale budget. De toewijzing vormt het startpunt voor een zelfstandige financiële toetsing door SVn.
2. Deze verordening is in overeenstemming met de productspecificaties van de Stimuleringslening Zakelijk van SVn en de samenwerking tussen de Provincie Limburg en SVn.
SVn stelt op basis van haar toetsing de definitieve hoogte van de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed vast, binnen de kaders van deze verordening, en brengt bij een positieve financiële toets een offerte uit.
Bij een negatieve financiële toets wordt de lening geweigerd en stelt SVn de aanvrager daarvan in kennis.
3. SVn verstrekt en beheert de lening en is belast met de financiële toetsing daarvan. Indien de aanvrager zich niet kan verenigen met de uitkomst van de financiële toets van SVn, kan hij gebruikmaken van de klachtenprocedure van SVn en/of zich wenden tot de bevoegde rechter.
4. SVn treedt bij de uitvoering van deze verordening niet op als bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 11 Staatssteun

1. Een lening wordt slechts verstrekt voor zover deze verenigbaar is met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het toepasselijke staatssteunkader, waaronder in voorkomende gevallen de Algemene Groepsvrijstellingsverordening of de de-minimisverordening.
2. Het college kan van de aanvrager verlangen dat deze:
 - a. een de-minimisverklaring overlegt waaruit blijkt welke de-minimissteun de aanvrager in de afgelopen drie belastingjaren heeft ontvangen;
 - b. verklaart of sprake is van een onderneming als bedoeld in artikel 107 VWEU;

- c. overige gegevens verstrekt die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de staatssteunrechtelijke toelaatbaarheid.
3. De aanvrager is verantwoordelijk voor het volledig en juist verstrekken van de voor de staatssteuntoets relevante gegevens en voor het doen van de meldingen als bedoeld in het vierde lid.
4. De aanvrager is verplicht onverwijld aan het college melding te maken van omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de staatssteunrechtelijke toelaatbaarheid van de lening.
5. Indien een lening niet verenigbaar is met het staatssteunkader, kan het college de toewijzing intrekken en de reeds verstrekte middelen geheel of gedeeltelijk terugvorderen, vermeerderd met de wettelijke rente.

Artikel 12 Hardheidsclausule

1. In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.
2. Indien toepassing van deze verordening naar het oordeel van het college leidt tot onbillijkheden van overwegende aard, kan het college afwijken van het bepaalde in deze verordening.
3. Een besluit van het college op grond van dit artikel wordt onverwijld kenbaar gemaakt aan SVn, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de lening. SVn voert de lening uit met inachtneming van dat besluit.

Artikel 13 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 september 2026.
2. Deze verordening wordt aangehaald als “Verordening Stimuleringsleningen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed”.

Maastricht, d.d. 18 en 19 juni 2026.

Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,

de heer E.G.M. Roemer

de griffier,

de heer mr. A.O.J. Pregled

Begrotingswijziging 13 – 2026

Provinciaal Fonds voor verduurzaming van Maatschappelijk Vastgoed

PS 18 juni 2026

De lasten en baten van de begroting 2026 en de bijhorende meerjarenraming wijzigen als volgt:

€ x 1.000

Begrotingsprogramma	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Perspectief voor het landelijk gebied	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Samen leven en bestaanszekerheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Werken aan een toekomstbestendige economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Nieuwe energie en leefmilieu	-400	0	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Leefbare steden en dorpen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Provincie midden in de samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Financiën en overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten lasten en saldo	-400	0	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves												
4 Risicoreserve SIS (Verduurzaming MV)	400	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutatie reserves	400	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal en resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar het Statenvoorstel en de bijbehorende aanbiedingsbrief van GS.

Maatregelenlijst Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Onderwerp	Maatregelenlijst Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed
Datum	1 juni 2026
Versienummer	2026-V1
Stuknummer	DOC-00935454

Deze maatregelenlijst bevat de verduurzamingsmaatregelen die in aanmerking komen voor financiering vanuit de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.

De maatregelenlijst is gebaseerd op de Maatregelenlijst van de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)¹ van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Indien technologische ontwikkelingen, innovatieve toepassingen of gewijzigde wet- en regelgeving daartoe aanleiding geven, kunnen ook gelijkwaardige maatregelen of technieken voor financiering in aanmerking komen.

Tot de maatregelen worden gerekend verduurzamingsmaatregelen die bijdragen aan energiebesparing, duurzame energieopwekking en/of vermindering van de CO₂-uitstoot van maatschappelijk vastgoed, alsmede de daarmee direct samenhangende bouwkundige en installatietechnische voorzieningen die noodzakelijk zijn voor een doelmatige uitvoering daarvan en bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de Provincie Limburg.

Voor isolatiemaatregelen wordt aangesloten bij de op het moment van aanvraag geldende minimale technische eisen zoals gehanteerd binnen de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)² van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), of een daarvoor in de plaats tredende regeling.

1. THERMISCHE SCHIL

De bestaande thermische schil is de isolerende laag aan de buitenzijde van het gebouw. Hij wordt gevormd door de bouwkundige constructies die de verwarmde ruimten omhullen en die hiermee het gebouw afscheiden van de buitenomgeving, bodem of aangrenzende onverwarmde ruimten.

¹ [Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed \(DUMAVA\) | RVO.nl](#)

² [Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing \(ISDE\) | RVO.nl](#)

1.1	Isolerende beglazing	Bestemd voor: beglazing in de bestaande thermische schil. Bestaat uit: meervoudig glas met een vacuüm- of gasgevulde spouw of panelen in het kozijn met een warmte-doorlatingscoëfficiënt met een maximale Ug-waarde van 1,2 W/m²K of een isolerende deur, (eventueel) een kozijn. Alleen glazen, panelen of deuren die op de ISDE – Meldcodelijst Hoogrendementsglas staan mogen worden toegepast. <i>Toelichting: De Meldcodelijst Hoogrendementsglas van de ISDE kunt u hier vinden: www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.</i>
1.2	Isolatie voor dak, gevel en vloer van bestaande constructies	Bestemd voor: verbetering van de isolatie van de bestaande thermische schil. Bestaat uit: a. isolatiematerialen op het dak waarbij de warmteweerstand van de totale constructie (Rc) ten minste 6,3 m²K/W bedraagt; of b. isolatiematerialen voor vloer of wand waarbij de warmteweerstand van de totale constructie (Rc) ten minste 4,0 m²K/W bedraagt. Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Meldcodelijst Isolatiematerialen staan mogen worden toegepast. Als voor lokaal gespoten PIR of PUR wordt gekozen als het type isolatiemaatregel voor vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, dan moet dit zijn aangebracht met een fluorkoolwaterstofverbindingen (HFK)-vrij blaasmiddel. <i>Toelichting: De Meldcodelijst Isolatiematerialen van de ISDE kunt u hier vinden: www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.</i>
1.3	Kierdichting	Bestemd voor: het afdichten van kieren.

		Bestaat uit: kierdichtingsmateriaal en een meetmethode voor het bepalen van de luchtdoorlatendheid van gebouwen conform NEN 2686:2025 of NEN-EN ISO 9972. De kierdichtheid mag ten hoogste een Q_v;10;kar-waarde hebben van 0,4 l/sm² conform de NEN 2686.
2. VERWARMEN, KOELEN EN VENTILEREN		
2.1	Warmtepomp(boiler) ≤ 70 kW	Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen of het verwarmen van tapwater. Bestaat uit: een elektrisch gedreven warmtepomp(boiler) met een maximaal thermisch vermogen van 70 kW die is opgenomen in de ISDE Meldcodelijst Warmtepompen, (eventueel) een bronsysteem, (eventueel) een bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) een restwarmte-opslagvat, (eventueel) een geïntegreerd opslagvat, (eventueel) een afgiftenet en (eventueel) een geluiddempende omkasting voor de buitenunit. De warmtepomp(boiler) als verwarmingstoestel dient ten minste energielabel A++ te hebben. De warmtepompboiler als warm tapwaterbereider dient ten minste een energie-efficiëntieklasse A+ te hebben. Indien een opslagvat wordt aangeschaft dat valt onder het energielabelsysteem voor warmwatertanks (op grond van gedelegeerde verordening (EU) 812/2013ⁱ), moet deze minstens energielabel A hebben. <i>Toelichting: De Meldcodelijst Warmtepompen van de ISDE is beschikbaar op: www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.</i> <i>(Thermisch) vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform Gedelegeerde Verordening (EU nr. 811/2013ⁱⁱ).</i> Zie ook www.wkotool.nl voor meer informatie.
2.2	Warmtepomp > 70 kW	Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen. Bestaat uit: een elektrisch gedreven warmtepomp met een thermisch vermogen groter dan 70 kW per stuk,

		(eventueel) een bronsysteem, (eventueel) een bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) een restwarmte-opslagvat, (eventueel) een afgiftenet en (eventueel) een geluiddempende omkasting voor een buitenunit. Indien een opslagvat wordt aangeschaft dat valt onder het energielabelsysteem voor warmwatertanks (op grond van gedelegeerde verordening (EU) 812/2013), moet deze minstens energielabel A hebben. <i>Toelichting: (Thermisch) Vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform gedelegeerde verordening (EU) nr. 811/2013.</i> Zie ook www.wkotool.nl voor meer informatie.
2.3	Lucht/lucht warmtepomp > 20 kW	Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen. Bestaat uit: een lucht/lucht warmtepomp met een nominaal thermisch vermogen van de buitenunit >20 kW en (eventueel) een geluiddempende omkasting. De warmtepomp dient een seizoensgebonden energie-efficiëntie van ruimteverwarming SCOP $\geq 4,0$ voor de buitenunit te hebben, bij nominaal thermisch vermogen en een stookseizoen 'A' = average, gemeten conform NEN-EN 14825:2022.
2.4	Luchtdicht maken van bestaande luchtkanalen	Bestemd voor: het luchtdicht maken van bestaande luchtkanalen die bestemd zijn voor het transporteren van toe- of afvoerlucht in een gebouw. Bestaat uit: een luchtkanaal van een ventilatiesysteem waarbij het ventilatiesysteem minimaal voldoet aan luchtdichtheidsklasse (LUKA) C of maximaal ATC 3.
2.5	Koude- of warmteterugwinning uit ventilatielucht	Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht. Bestaat uit: a. luchtbehandelingskast voorzien van een warmtewisselaar ten behoeve van warmteterugwinning met een thermisch rendement (η_t) van minimaal 78%, een maximaal drukverlies van 230 Pa over de

		warmtewisselaar en een maximale luchtsnelheid van 1,6 m/s in de kast. b. luchtbehandelingskast voorzien van een warmtewisselaar ten behoeve van warmteterugwinning en voorzien van het huidige Eurovent label A, of beter, in wintercondities. Luchtbehandelingskasten voor zwembaden zijn uitgesloten onder deze code. Indien een residentiële ventilatie-eenheid wordt aangeschaft dient deze minstens energielabel A te hebben. Alleen ventilatoren met een debiet van maximaal 1.000 m³/h kunnen onder het begrip residentiële ventilatie-eenheid vallen.
2.6	Luchtbehandelingskast met ingebouwde warmtepomp voor zwembaden	Bestemd voor: het ontvochtigen, ventileren en verwarmen van zwembaden. Bestaat uit: een luchtbehandelingskast, voorzien van een warmtepomp, een warmteterugwinningssysteem met een rendement van ten minste 73%, automatische regeling en (eventueel) een warmtewisselaar voor het verwarmen van zwembadwater (badwatercondensor).
2.7	Infrarood verwarmingspaneel	Bestemd voor: het plaatselijk verwarmen van binnenruimtes met een gemiddelde hoogte van ten minste 4 meter, badkamers of kleedruimtes. Bestaat uit: elektrische infraroodpanelen, een bewegingssensor en een thermostaat.
2.8	Warmteterugwinning uit douchewater	Bestemd voor: het terugwinnen van warmte uit (douche)water. Bestaat uit: een warmtewisselaar die is aangesloten op de douchewaterafvoer of douchebak met geïntegreerde douchewaterwarmtewisselaar.
3. VERLICHTING		
3.1	LED-belichtingssysteem voor podium- of theaterbelichting	Bestemd voor: podium- of theaterbelichting. Bestaat uit: spot- of floodlightarmaturen, lichtbronnen en een (DMX) driver.

3.2	Sportveldverlichting	Bestemd voor: sportveldverlichting. Bestaat uit: LED-armaturen en lichtbronnen met een specifieke lichtstroom van ten minste 120 lm/W, (eventueel) met een voorziening voor dynamische lichtschakeling (per armatuur of mast te schakelen, of een regelbare lichtopbrengst), (eventueel) mast en (eventueel) schakelmateriaal.
4. OVERIGE ENERGIEBESPARING		
4.1	HR-elektromotor	Bestemd voor: energiezuinige elektromotoren. Bestaat uit: een elektromotor die voldoet aan minimaal de IE5 efficiency-klasse, overeenkomstig de NEN-EN-IEC 60034-30-standaard.
5. DUURZAME ENERGIE		
5.1	Zonnecollectorsysteem voor verwarmen	Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht. Bestaat uit: een zonnecollectorsysteem, een regelenheid, (eventueel) een (rest)warmtebuffer in of op het gebouw of perceel.
5.2	PV- of PVT-panelen	Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht of opwekking van elektrische energie uit zonlicht met behulp van zonnecellen. Bestaat uit: a. panelen met fotonvoltaïsche zonnecellen of een samenstelling van zonnecollector en panelen met fotonvoltaïsche zonnecellen met een gezamenlijk piekvermogen van maximaal 100 kW, die zijn aangesloten op het elektriciteitsnet via een aansluiting met een totale maximale doorlaatwaarde van 3*80 A of minder, (eventueel) stroom/spanningsomvormer. Inclusief vervanging van bestaande dakisolatie (minimaal het dakoppervlak onder de PV / PVT panelen), door dakisolatie zoals genoemd in maatregel 1.2 of bij monumenten 6.3, en vervanging van bestaande dakbedekking. b. panelen met fotonvoltaïsche zonnecellen of een samenstelling van zonnecollector met panelen met fotonvoltaïsche zonnecellen met een gezamenlijk

		piekvermogen van maximaal 100 kW, die zijn aangesloten op het elektriciteitsnet via een aansluiting met een totale maximale doorlaatwaarde van 3*80 A of minder, (eventueel) stroom/spanningsomvormer. Inclusief een opslagsysteem voor elektriciteit, zoals genoemd in 5.3.
5.3	Energieopslag	a. Opslag zelfopgewekte duurzame energie Bestemd voor: de opslag van zelfopgewekte duurzame energie. Bestaat uit: een accu of batterij, regeltechniek en een verdeelstation. De kosten voor veiligheidsmaatregelen komen niet in aanmerking. Toepassingen die primair zijn gericht op energiehandel, onbalanshandel of andere vormen van commerciële exploitatie komen niet in aanmerking. b. Opslag zelfopgewekte duurzame energie en uitwisseling met andere percelen Bestemd voor: de opslag van zelfopgewekte duurzame energie en energieopslag voor en uitwisseling met andere percelen Bestaat uit: een accu of batterij, regeltechniek en een verdeelstation. De kosten voor veiligheidsmaatregelen en kosten buiten het eigen perceel komen niet in aanmerking. Toepassingen die primair zijn gericht op energiehandel, onbalanshandel of andere vormen van commerciële exploitatie komen niet in aanmerking. <i>Toelichting: Alternatieven naast Lithium-ion als opslagmedium zijn bijvoorbeeld:</i> a. Zout(water), b. Water, c. Gesteente, d. Staalslakken, of e. Phase Change Material (PCM).

5.4	Aansluiting warmte- of koudenet	Bestemd voor: de aansluiting op een warmte- of koudenet. Bestaat uit: aansluiting van een warmte- of koude afnemer en een distributieleiding, gerealiseerd door een warmteleverancier. De kosten vanaf de uitkoppeling van het distributienet tot en met de afleverset komen in aanmerking. Inpandige kosten, na de afleverset, voor een warmte- of koudenetaansluiting komen onder deze code niet in aanmerking. Verzwaren van een warmtenetaansluiting komt niet in aanmerking onder deze code. Als verduurzaming wordt gerechtvaardigd op grond van de algemene groepsvrijstellingsverordening, moet sprake zijn van energie-efficiënte stadsverwarming of koeling. Dit betekent dat het warmte- of koudenet een systeem moet zijn dat ten minste 50% hernieuwbare energie, 50% restwarmte, 75% warmte uit warmtekrachtkoppeling of 50% uit een combinatie van dergelijke energie en warmte gebruikt.
5.5	Zonnewarmtecollector voor sportvelden	Bestemd voor: het verzamelen van warmte door middel van een collectorsysteem onder sportvelden voor het gebruik van het verwarmen van water of lucht dat in het maatschappelijk vastgoed wordt gebruikt. Bestaat uit: een zonnewarmtecollectorsysteem onder sportvelden, een regeleenheid, een warmtebuffer en (eventueel) een koppeling aan een water- of verwarmingsinstallatie.

6. MONUMENTEN

Het inpassen van energiebesparende maatregelen in een gebouwd monument vraagt om een zorgvuldige aanpak met respect voor de aanwezige monumentale waarden. Het hangt van het individuele monument af of bepaalde maatregelen wel of niet realiseerbaar zijn. Ook kunnen bouwfysische eigenschappen van het monument van invloed zijn op de mogelijkheid tot het toepassen van verduurzamingsmaatregelen. Veel monumenten hebben bijvoorbeeld geen spouwmuur en derhalve zal isolatie daarvan niet mogelijk zijn. In de regel is voor het toepassen van verduurzamingsmaatregelen een omgevingsvergunning nodig aangezien het gaat om wijziging van een beschermd (gemeentelijk, provinciaal of rijks-)monument. Bij een

vergunningaanvraag wordt beoordeeld of de verduurzamingsmaatregelen mogelijk zijn in relatie tot de monumentale waarde van het desbetreffende monument.		
6.1	Isolerende beglazing monumenten	Bestemd voor: het vervangen of plaatsen van isolerende beglazing of glascombinaties in de thermische schil. Bestaat uit: isolerend glas met een totale warmte-doorlatingscoëfficiënt van maximaal 3,0 W/m²K. Dit kan meervoudig glas met een vacuüm of gasgevulde spouw zijn, gelaagd glas of voorzetbeglazing. <i>Toelichting: Deze maatregel geldt alleen voor het vervangen van het glas. Kozijnen en deuren zijn uitgesloten.</i>
6.2	Kierdichting monumenten	Bestemd voor: het afdichten van kieren in monumenten. Bestaat uit: kierdichtingsmateriaal en een blowerdoortest conform NEN 2686 of NEN-EN-ISO 9972 waarmee wordt aangetoond dat aan klasse 2, goed (energiezuinig bouwen), wordt voldaan, met een Qv;10-waarde tussen 0,3 en 0,6 dm³/s.m², conform de NEN 2686.
6.3	Isolatie monumenten	Bestemd voor: verbetering van de isolatie van de bestaande thermische schil. Bestaat uit: a. isolatiemateriaal voor dak en gevel waarbij de warmteweerstand van de totale constructie (Rc) ten minste 2,5 m²K/W bedraagt; of b. spouwmuurisolatie waarbij de warmteweerstand R met ten minste 1,1 m²K/W toeneemt; of c. vloerisolatie waarbij de warmteweerstand van de totale constructie (Rc) ten minste 3,5 m²K/W bedraagt. Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Maatregelenlijst isolatie staan mogen worden toegepast. Kiest u bij het type isolatiemaatregel vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, voor het isolatiemateriaal lokaal gespoten PIR of PUR? Dan moet dit zijn aangebracht met een fluorkoolwaterstofverbindingen (HFK)-vrij blaasmiddel.

		<i>Toelichting: Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Stimuleringslening voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.</i>
6.4	Bodemisolatie monumenten	Bestemd voor: aanpassing van de bestaande thermische schil met bodemisolatie. Bestaat uit: isolatiemateriaal op de bodem van de kruipruimte met een warmteweerstand (Rd-waarde of Rbf-waarde) van ten minste 3,5 m²K/W. Eventueel in combinatie met hoogwaardige vloerisolatie (als onderdeel van de begane grondvloer).
6.5	Energiezuinig ventilatiesysteem monumenten	Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht. Bestaat uit: een luchtbehandelingskast met warmtewisselaar of CO₂-gestuurde ventilatie. Indien de luchtbehandelingskast valt onder het energielabelsysteem voor residentiële ventilatie-eenheden, dient deze minstens energielabel A te hebben. Alleen ventilatoren met een debiet van maximaal 1.000 m³/h kunnen onder het begrip residentiële ventilatie-eenheid vallen.
7. BOUWKUNDIGE EN INSTALLATIETECHNISCHE MAATREGELEN		
Bouwkundige en installatietechnische maatregelen kunnen noodzakelijk zijn om verduurzamingsmaatregelen technisch verantwoord, veilig en doelmatig te kunnen uitvoeren. Of dergelijke maatregelen daadwerkelijk noodzakelijk zijn, hangt af van de specifieke kenmerken, technische staat en constructieve eigenschappen van het gebouw. De noodzaak van deze maatregelen dient te worden aangetoond met een bouwkundig, constructief, installatietechnisch of ander deskundig onderzoek, rapport of advies. Uit deze onderbouwing moet blijken dat de maatregel direct samenhangt met en noodzakelijk is voor de uitvoering van de verduurzamingsmaatregel(en). Regulier onderhoud, herstel van achterstallig onderhoud, vervanging wegens technische veroudering of maatregelen zonder directe relatie met de verduurzamingsmaatregel komen niet in aanmerking. De fondsbeheerder beoordeelt per aanvraag of voldoende is aangetoond dat de maatregel noodzakelijk en proportioneel is. Opname van een maatregel in dit hoofdstuk betekent daarom niet automatisch dat deze voor financiering in aanmerking komt; iedere aanvraag is onderhevig aan een individuele inhoudelijke toetsing.		
7.1	Elektrische infrastructuur	Bestemd voor: het mogelijk maken van verduurzamingsmaatregelen.

		Bestaat uit: aanpassingen aan elektrische installaties, verdeelinrichtingen en aansluitingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen.
7.2	Dakversterking en constructieve dakaanpassingen	Bestemd voor: het constructief geschikt maken van een bestaand dak voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen. Bestaat uit: constructieve aanpassingen aan een bestaand dak die aantoonbaar noodzakelijk zijn voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen. Regulier onderhoud, volledige dakvervanging of vervanging wegens technische veroudering komen niet in aanmerking.
7.3	Funderingsherstel	Bestemd voor: het constructief geschikt maken van een gebouw voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen. Bestaat uit: herstel, versterking of vervanging van funderingen voor zover noodzakelijk om verduurzamingsmaatregelen technisch verantwoord te kunnen uitvoeren of om de constructieve geschiktheid van het gebouw daarvoor te waarborgen.
7.4	Bouwkundige nevenvoorzieningen	Bestemd voor: het ondersteunen van verduurzamingsmaatregelen. Bestaat uit: bouwkundige voorzieningen die direct samenhangen met en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen.
7.5	Installatietechnische nevenvoorzieningen	Bestemd voor: het ondersteunen van verduurzamingsmaatregelen. Bestaat uit: installatietechnische voorzieningen die direct samenhangen met en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen.

Begripsbepalingen

energie-etiketteringverordening: verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EU (PbEU 2017, L 198/1);

energielabel: energielabel als bedoeld in bijlage I bij artikel 1.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving en die is vastgesteld volgens de eisen van NTA 8800 zoals die is opgesteld na 1 januari 2021;

residentiële ventilatie-eenheid: elektrisch toestel uitgerust met ten minste één waaier, één motor en een kast, dat bedoeld is om in een gebouw of een deel van een gebouw vervuilde lucht door buitenlucht te vervangen: a. met een maximaal debiet van niet meer dan 250 m³/h; of b. met een maximaal debiet tussen 250 en 1.000 m³/h, die volgens de producent uitsluitend voor residentiële ventilatie bedoeld is;

verduurzamingsmaatregel: maatregel die aantoonbaar direct leidt tot energiebesparing of reductie van koolstofdioxide-emissies, niet zijnde een gedragsmaatregel.

ⁱ Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 812/2013 van de Commissie van 18 februari 2013 ter aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van waterverwarmingstoestellen, warmwatertanks en pakketten van waterverwarmingstoestellen en zonne-energie-installaties betreft (PbEU 2013, L 239/83)

ⁱⁱ Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 811/2013 van de Commissie van 18 februari 2013 ter aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van ruimteverwarmingstoestellen, combinatieverwarmingstoestellen, pakketten van ruimteverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie installaties en pakketten van combinatieverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties betreft (PbEU 2013, L 239/1)